

Commissie Benchmarking Vlaanderen

Jaarverslag 2004

Evaluatieverslag 2002-2004

Inhoudstafel

Voorwoord	5
Samenvatting.....	6
Deel 1 Jaarverslag 2004.....	9
1.1 Het benchmarkingconvenant	9
1.1.1 Procedure en structuur	9
1.1.2 Resultaatsverplichtingen van de ondernemingen	9
1.1.3 Resultaatsverplichtingen van het Vlaamse Gewest.....	10
1.2 Het jaarverslag.....	10
1.3 Het verwachte energieverbruik.....	11
1.3.0 Alle vestigingen.....	13
1.3.1 Chemie.....	15
1.3.2 Raffinaderijen en Staal	17
1.3.3 Papier	18
1.3.4 Voeding.....	19
1.3.5 Metaal.....	20
1.3.6 Textiel.....	21
1.3.7 Keramische sector.....	22
1.3.8 Hout (spaanplaat).....	23
1.3.9 Glas, zandgroeven, diversen	24
1.4 De gespecificeerde (berekend in de projectfiches) maatregelen	25
1.5 De CO₂-emissies	25
1.6 Monitoring 2004.....	28
1.7 Inspanningen van de overheid	30
1.7.1 Artikel 12 - Lid 1	30
1.7.2 Artikel 12 - Lid 2	30
1.7.3 Artikel 12 - Lid 3	31
1.7.4 Artikel 12 - Lid 4	31
1.7.5 Artikel 12 - Lid 5	33
1.7.6 Artikel 12 - Lid 6	33
Deel 2 EVALUATIEVERSLAG 2002-2004.....	34
2.1 Inleiding	34
2.2 Opstelling en uitvoering van de energieplannen.....	34
2.3 De gerealiseerde vermeden CO₂-emissies tegenover de door de partijen verwachte waarden.....	35
2.4 Ontwikkelingen met betrekking tot energie- en CO₂-besparingsbeleid	35
2.4.1 Recente ontwikkelingen.....	35
2.4.2 Flexibele mechanismen.....	37

VOORWOORD

Eind 2002 keurde het Vlaamse Gewest een energiebeleidsovereenkomst goed voor de industrie: het benchmarkingconvenant. Doel is de uitstoot van CO₂ te verminderen door efficiënter om te gaan met energie.

De Commissie Benchmarking - bestaande uit vertegenwoordigers van alle deelnemende partijen - begeleidt de uitvoering van het convenant.

Parallel daarmee werd een Verificatiebureau opgezet dat een belangrijke rol speelt bij de controle van de uitvoering van het convenant.

De uitvoering van het benchmarkingconvenant zit op kruissnelheid. Hoewel dit, gezien de vertraagde start, aanvankelijk minder evident bleek, is inmiddels het overgrote deel van de plannen klaar. Met de energieplannen die nu zijn ingediend, beslaat het benchmarkingconvenant 80%* van het totale Vlaamse industriële eindgebruik.

De fase van voorbereiding is nu voorbij en men is gestart met de effectieve uitvoering van de energieplannen. Dit is dan ook een uitgelezen moment voor een tussenstand.

In het jaarverslag kijken we welke resultaten we - op grond van de energieplannen - mogen verwachten. Op basis van de monitoring 2004 zien we reeds positieve ontwikkelingen, namelijk dat het bedrijfsleven de toegezegde afspraken zal kunnen waarmaken en dat het convenant een verbetering van de energie-efficiëntie zal opleveren waarmee een bijdrage wordt geleverd aan het halen van de Vlaamse doelstelling voor de reductie van de CO₂-emissies. In het daarop aansluitend evaluatieverslag wordt dieper ingegaan op de uitvoering van de energieplannen en de recentste beleidsontwikkelingen.

Het convenant blijkt bij de bedrijven veel los te maken. Energie staat overal prominent op de agenda. Specifiek vindt de benchmarkmethode en, meer algemeen, de interesse in het afsluiten van een energiebeleidsovereenkomst, steeds meer navolging. Met een grote betrokkenheid steken de bedrijven veel energie in het benchmarkingconvenant. Er doen zich uiteraard ook knelpunten voor. Dat kan ook niet anders bij een omvangrijk en ingrijpend proces als het benchmarkgebeuren. Via het nodige overleg wordt op korte termijn steeds naar een oplossing of resultaat toegewerkt, bijvoorbeeld voor energieplannen die een vertraging hebben opgelopen. Indien er geen resultaten geboekt worden, zouden bedrijven trouwens niet langer aan het convenant kunnen deelnemen.

Op grond van de huidige ervaringen is de Commissie Benchmarking optimistisch over het te verwachten eindresultaat. De Commissie Benchmarking is er dan ook van overtuigd dat de weg die met dit convenant is ingeslagen de juiste is. Op basis van de engagementen die via het benchmarkingconvenant werden aangegaan, zal er echter in de komende jaren nog veel van de deelnemers worden gevraagd!

Namens de Commissie Benchmarking
Jan Seynaeve
Voorzitter

* inclusief de raffinaderijen alsook het naar primaire energie omgerekend elektriciteitsverbruik

SAMENVATTING

1. FEITEN en CIJFERS

▪ **Het benchmarkingconvenant**

Eind 2002 keurde het Vlaamse Gewest een energiebeleidsvereenkomst goed voor de industrie: het benchmarkingconvenant.

De energie-intensieve industrie gaat daarmee het engagement aan dat 178 (stand 15.04.05) van haar Vlaamse vestigingen uiterlijk in 2012 tot de wereldtop zullen behoren op het gebied van energie-efficiëntie. In ruil daarvoor zal de Vlaamse overheid de ondernemingen geen extra maatregelen opleggen gericht op energiebesparing of CO₂-reductie.

Op basis van de energiebalans 1998/1999 werden in de door de Vlaamse Regering op 14.02.03 goedgekeurde "Toelichting bij het Benchmarkingconvenant over energie-efficiëntie in de industrie" 105 energie-intensieve vestigingen met gezamenlijk 74% van het industrieel energieverbruik gedetecteerd. Aangezien het aantal toegetreden energie-intensieve vestigingen 8 eenheden hoger geworden is enerzijds en o.m. in het kader van de VER er 65 vestigingen bijkomend tot het benchmarkingconvenant zijn toegetreden anderzijds, mag men hieruit aan de hand van extrapolatie afleiden dat de 178 tot het benchmarkingconvenant toegetreden vestigingen nu meer dan 80% van het industriële energieverbruik* in Vlaanderen vertegenwoordigen.

*inclusief de raffinaderijen alsook het naar primaire energie omgerekende elektriciteitsverbruik.

▪ **Eerste resultaten - Het benchmarkingconvenant werkt**

Uit de resultaten met stand van 15 april 2005, kan worden geconcludeerd dat het benchmarkingconvenant tot een meer energie-efficiënte industrie leidt.

Uit de energieplannen die de Vlaamse industrie heeft ingediend, blijkt dat zij op energie-efficiëntiegebied gemiddeld al tot de wereldtop behoort. Tevens blijkt dat deze Vlaamse ondernemingen zich nog steeds verbeteren. De deelnemende industrie zal naar verwachting in 2012 haar energie-efficiëntie globaal met 7,8% verbeteren ten opzichte van het jaar 2002. Hiervan zal een vierde worden bereikt tegen eind 2005. Deze resultaten worden duidelijk nu de eerste verslaggeving van het benchmarkingconvenant is afgerond. Van de 178 deelnemende vestigingen werd er door 164 vestigingen een energieplan ingediend en onderzocht door het Verificatiebureau.

Uit de huidige gegevens blijkt dat 30% van de voornoemde besparingsmaatregelen uit de projectfiches horende bij de energieplannen worden gerealiseerd door de convenantvestigingen die, zoals uit de benchmarkingstudies blijkt, in 2003 reeds op wereldtopniveau waren. Aldus houden deze vestigingen, gemiddeld genomen, gelijke tred met de verdere ontwikkeling/verbetering van hun wereldtop over de komende jaren.

Tegen einde 2012 zal de jaarlijkse energiebesparing op basis van de cijfers voor energieverbruik van 2002 (bij veronderstelling van constante productie) voor alle bij het benchmarkingconvenant aangesloten vestigingen samen 39,1 PJ of 11 miljoen megawattuur (MWh) bereiken. Dit correspondeert met een jaarlijkse besparing van 1,1 miljard liter gasolie, voldoende om 400.000 gezinnen te verwarmen. De maatregelen van het convenant laten tevens toe om, op basis van de productiegetallen 2002, tegen eind 2012 een jaarlijkse besparing van minimum 2,4 miljoen ton te bereiken op de CO₂-uitstoot.

Via de aanpak van het benchmarkingconvenant wordt de maatstaf voor energie-efficiëntie van de Vlaamse energie-intensieve industrie in een internationale context geplaatst. Zo blijft er nog ruimte voor een verdere duurzame ontwikkeling, innovatie en groei binnen de geglobaliseerde en concurrentiële omgeving die we nu kennen.

Dit is een belangrijke voorwaarde voor het handhaven van de energie-intensieve industriële activiteit als belangrijke niet zomaar vervangbare welvaart- en tewerkstellingsfactor in het Vlaamse Gewest.

Uit de energieplannen kan men afleiden dat nieuwe productieactiviteiten en verdere groei van de convenantvestigingen over de periode 2002-2012 een resulterende toename van het energieverbruik met 11%, hetzij jaarlijks met 1% kunnen tot gevolg hebben. Zonder de stijging in energie-efficiëntie zou de toename van het energieverbruik echter de helft hoger zijn, dus bijna 19% in de plaats van 11%.

Op basis van de monitoring van de specifieke energieverbruiken 2004 van alle bedrijven samen en van de toetsing hiervan aan de vooruitzichten in de energieplannen, komt men tot de vaststelling dat de globale evolutie van de energie-efficiëntie over de periode 2002-2004 correspondeert met de verwachtingen.

De energieplannen worden in deze zin globaal genomen, alsook per sector, totnogtoe behoorlijk uitgevoerd.

2. TOELICHTINGEN

De vestigingen die reeds in het jaar 2003 tot het wereldtopniveau behoorden, waren in datzelfde jaar goed voor 60% van het totale energieverbruik van alle convenantvestigingen samen.

- **De Vlaamse industrie is relatief jong**

Een belangrijk deel van de ondernemingen heeft zich vanaf de vijftiger jaren op nieuwe industriezones in Vlaanderen gevestigd en kon naast tal van logistieke voordelen, gebruik makend van de industriële knowhow uit de moederbedrijven en van de nieuwe technologieën, gaandeweg vooruitstrevende concepten met beduidende structurele voordelen op energetisch vlak opbouwen.

- **Regulerende maatregelen ten gunste van rationeel energiegebruik en warmtekrachtkoppeling**

De deels zelfregulerende maatregelen, getroffen in het kader van het Controle Comité voor Elektriciteit en Gas en de financiële impulsen van de overheden, in het bijzonder voor milieubescherming- en energiebesparingsprojecten, zorgden voor een effectieve vooruitgang inzake rationeel energiegebruik. Ondermeer het in het laatste decennium gestarte beleid inzake exclusieve bevordering van kwalitatief hoogstaande WKK's leidde, in vergelijking met enkele van onze buurlanden, tot substantiële energiebesparingen.

- **Vlaams vergunningenbeleid gericht op Best Beschikbare Technieken**

In Vlaanderen werden de ondernemingen via het vergunningenbeleid reeds in een relatief vroeg stadium in de richting van de "Best Beschikbare Technieken" (BBT) gestuurd. Dit heeft met zekerheid ook geleid tot verdere verbeteringen inzake energie-efficiëntie.

Dit beleid wordt met de implementatie van de Europese "Integrated Pollution Prevention and - Control" richtlijn (IPPC) ondermeer via het besluit energieplanning (BEP) geïntensifieerd.

- **Verdere internationalisering**

De verdere internationalisering van de afzetmarkten en van de productiemiddelen heeft een versterkte concurrentie tot gevolg gehad en leidde tot een zeer hoge druk inzake kostenbeheersing.

De industrie in Vlaanderen heeft, rekening houdend met de handicaps inzake grondstof-, energie- en loonkost, zijn concurrentiepositie kunnen handhaven waarbij de prioriteiten lagen bij een verdere uitbouw van de logistieke voordelen, door specialisatie, door intelligente automatisering, door een intensieve schaalvergroting en door een intelligente proces- en productinnovatie.

Vooralschijnlijk schaalvergroting en procesinnovatie hebben geleid tot nog betere productiviteit en energie-efficiëntie. Het spreekt vanzelf dat in een internationale concurrentiële omgeving elke voorsprong maar tijdelijk is, al was het maar omdat dergelijke troeven binnen bijvoorbeeld eenzelfde multinationale groep, ondermeer via benchmarkingtechnieken, versneld worden overgenomen. Voor de industrie in Vlaanderen komt het er bijgevolg op aan deze voorsprong voortdurend te vernieuwen.

3. CONCLUSIE

Het benchmarkingconvenant bewijst een instrument te zijn dat op een kostenefficiënte manier zorgt voor een maximale energiebesparing in de Vlaamse energie-intensieve industrie. Hiermee worden de Vlaamse bedrijven geresponsabiliseerd en op die manier verlenen ze hun bijdrage aan de uitvoering van het Protocol van Kyoto.

DEEL 1 JAARVERSLAG 2004

1.1 HET BENCHMARKINGCONVENANT

Voor de grote energie-intensieve vestigingen met een jaarlijks verbruik van ten minste 0,5 PJ en de vestigingen die onder de Europese richtlijn verhandelbare emissierechten vallen, vraagt de Vlaamse overheid om hun eigen prestaties op het vlak van energie-efficiëntie te laten toetsen aan die van andere goedpresterende vestigingen op wereldschaal, of met andere woorden te laten benchmarken. Op basis hiervan worden voor de onderneming energie-efficiëntiedoelstellingen vastgelegd in een benchmarkingconvenant die daarvoor tegenprestaties van de overheid mag verwachten.

De bedoeling is te komen tot een maximale bijdrage van de bedrijven aan rationeel energieverbruik en aan de doelstellingen voor vermindering van de uitstoot van broeikasgassen onder het Protocol van Kyoto zonder de economische slagkracht van de Vlaamse ondernemingen in het gedrang te brengen.

1.1.1 Procedure en structuur

- Het Verificatiebureau Benchmarking werd aangeduid als onafhankelijke organisatie die waakt over de correcte uitvoering van het benchmarkingsysteem door de bedrijven en alle daarbij horende berekeningen, hierover advies verleent en verslag uitbrengt.
- De Commissie Benchmarking is het bestuursorgaan van het benchmarkingconvenant en is verantwoordelijk voor de volledige uitvoering ervan. Alle ondertekenende partijen zijn er in vertegenwoordigd, meer bepaald de betrokken sectoren en de overheid.
- De Vlaamse Regering keurde op 29 november 2002 het benchmarkingconvenant over energie-efficiëntie in de industrie en de bijhorende toelichtingsnota goed.
- De Vlaamse Regering keurde op 14 februari 2003 een bijkomende verduidelijking goed.

1.1.2 Resultaatsverplichtingen van de ondernemingen

Zoveel mogelijk installaties van de deelnemende vestigingen dienen zo snel mogelijk, maar uiterlijk in 2012, tot de wereldtop te behoren op het gebied van energie-efficiëntie.

Na vaststelling van de wereldtop, becijfert een energieplan ook nog twee tussentijdse resultaatsverplichtingen inzake energie-efficiëntie, te behalen tegen respectievelijk eind 2005 en 2007. Dit gebeurt op basis van een studie, uitgevoerd door een niet aan de onderneming verbonden energiedeskundige, met volgende uitgangspunten:

- Alle maatregelen met een "Internal Rate of Return" (IRR) na belastingen van 15% moeten zo snel mogelijk, maar uiterlijk eind 2005 zijn genomen.
- Indien deze maatregelen onvoldoende zijn om de wereldtop te bereiken, dan moeten de minder rendabele maatregelen zo snel mogelijk, maar uiterlijk eind 2007 worden gerealiseerd. Hieronder worden maatregelen verstaan met een IRR na belastingen gelijk aan 6%.
- In 2012 moet de wereldtop worden bereikt.

De wereldtop en het energie-efficiëntieplan worden om de vier jaar herzien.

Als met de hierboven beschreven maatregelen de top niet kan worden bereikt tussen eind 2007 en eind 2012, zal de onderneming een andere aanvaardbare benadering of een urgentieplan hebben gerealiseerd met een gelijkwaardig resultaat op het gebied van energie-efficiëntie. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de verhandelbare emissierechten en flexibele mechanismen, voor zover de Vlaamse Regering hiervan de toepassingsmodaliteiten heeft vastgelegd.

1.1.3 Resultaatsverplichtingen van het Vlaamse Gewest

- De Vlaamse Regering engageert er zich toe om aan deze ondernemingen, voor wat betreft de betrokken vestigingen, geen rechtstreekse bijkomende Vlaamse maatregelen inzake energiebesparing of CO₂-reductie en geen specifieke Vlaamse energie- of CO₂-taks op te leggen.
- De Vlaamse Regering engageert er zich toe alles in het werk stellen voor vrijstelling van analoge Belgische of Europese maatregelen.
- De Vlaamse Regering engageert er zich toe aan een bedrijf, dat kan aantonen dat het conform de criteria gesteld in het benchmarkingconvenant energie-efficiënt werkt, de nodige emissierechten toe te kennen zodat het voldoet aan de Europese richtlijn inzake emissiehandel.
- De Vlaamse Regering engageert er zich toe om aanvullende Vlaamse steun tot de bevordering van energie-efficiëntie, in eerste instantie te richten op de ondernemingen die zijn toegetreden tot het benchmarkingconvenant.
- In de overheidscommunicatie zal aandacht worden besteed aan de positieve medewerking van de convenantondernemingen.

1.2 HET JAARVERSLAG

Artikel 8 van het benchmarkingconvenant stelt dat de Commissie Benchmarking jaarlijks, uiterlijk op 1 juli, over het voorafgaande jaar verslag dient uit te brengen aan de partijen en dat de ministers het Vlaams Parlement daarover zullen informeren. Artikel 14 bepaalt tevens dat dit verslag openbaar is.

In de verslaggeving worden volgende elementen behandeld:

- een vergelijking van:
 - enerzijds de concrete resultaten die het Verificatiebureau in geaggregeerde vorm heeft gerapporteerd aan de Commissie Benchmarking, meer bepaald inzake de gerealiseerde verlaging van het specifiek energieverbruik van de betrokken vestigingen per sector dan wel per type installatie;
 - anderzijds de vooruitzichten die het Verificatiebureau aan de Commissie Benchmarking heeft gerapporteerd inzake de verwachte verlaging van het specifiek energieverbruik over het jaar 2005;
- de daarmee samenhangende vermeden CO₂-emissies;
- zoals bepaald in artikel 9, een overzicht van de inspanningen van de overheid zoals bedoeld in artikel 12 van het benchmarkingconvenant.

Artikel 8 van het benchmarkingconvenant stelt tevens dat er geen tot een onderneming herleidbare gegevens in het rapport mogen staan of daaruit kunnen worden afgeleid.

Het was toegestaan dat ondernemingen hun energieplan in 2004 zouden afwerken voor het gedeelte brandstoffen en in 2005 voor de op de eigen vestigingen niet-CO₂-emitterende energieaankopen, voornamelijk elektriciteit. De rapportering van het Verificatiebureau alsook de rapportering van de Commissie Benchmarking diende hier uiteraard op afgestemd te worden. Bovendien is het convenant vertraagd opgestart, zodat een rapportering in 2004 over de resultaten van 2003 en/of de verwachtingen voor 2005 niet relevant was.

Artikel 7 bepaalt dat elke onderneming voor het eerst op 1 april 2005 aan het Verificatiebureau verslag dient uit te brengen over het voorafgaande kalenderjaar.

1.3 HET VERWACHTE ENERGIEVERBRUIK

De basis voor deze berekeningen zijn de "spreadsheets" of rekenbladen (energiebalans), horende bij het energieplan.

Conform artikel 5.1 van het benchmarkingconvenant dienen de bij het convenant aangesloten ondernemingen als onderdeel van hun resultaatsverplichting voor elke betrokken vestiging een energieplan op te stellen.

Volgens bijlage 4 van hetzelfde convenant dienen bij deze energieplannen o.m. de verwachte energiebalansen met de energieverbruiken over de periode 2002-2012 te worden toegevoegd.

Hieruit kan de evolutie van het verwachte specifieke energieverbruik en van de energie-efficiëntie per vestiging worden afgeleid en via jaarlijkse monitoring worden opgevolgd.

De via het benchmarkingconvenant aangegane resultaatsverbintenis heeft als doelstelling om alle betrokken procesinstallaties zo snel mogelijk, doch uiterlijk in 2012, tot op wereldtopniveau inzake energie-efficiëntie te brengen.

De vooruitzichten van het VBBV zijn gebaseerd op:

- aantal energieplannen ingediend op 15.04.2005	:	164
- aantal bedrijven in vertraging met het energieplan	:	8
- aantal bedrijven dat later is toegetreden	:	4
- aantal bedrijven waarvan economische activiteit stilligt	:	2
- aantal toegetreden bedrijven op 15.04.2005	:	<u>178</u>

Geraamd wordt dat de 164 vestigingen waarover nu gerapporteerd wordt 98% uitmaken van het energieverbruik van de 178 convenantbedrijven.

Het essentiële element in dit verslag is de verlaging van het specifiek energieverbruik. Voor één installatie is dit makkelijk te definiëren, maar voor alle installaties van een vestiging of van meerdere vestigingen samen moet dit geaggregeerd worden met een eenvoudige rekenregel. Deze regel bestaat er in om het verloop van het energieverbruik "**bij constante productie**" te bepalen. Hierbij worden voor elke installatie de productiehoeveelheid van het startjaar 2002 geënt op het specifiek energieverbruik van de opeenvolgende jaren, dan gesommeerd per vestiging en geaggregeerd in groepen.

Deze keuze heeft een tekortkoming. Indien een bestaande installatie in een bepaald jaar wordt stilgelegd, of indien een nieuwe installatie in een bepaald jaar wordt opgestart, moet de cijferreeks worden aangevuld met constante specifieke verbruiken voor de ontbrekende jaren. Indien de productie op een installatie wordt afgebouwd en op een andere (nieuwere, efficiëntere,...) wordt opgevoerd, komt dit niet tot uiting in de berekening "**met constante productie**". Deze tekortkoming is onvermijdelijk en kan slechts verminderd worden door na enkele jaren een nieuw referentiejaar te nemen.

Onder deze hoofding worden weergegeven:

- het verloop van de wereldtop, in absolute energiecijfers bij constante productie over de periode 2002-2012 met als referentie het productieniveau van het jaar 2002;
- het verbruik van het bedrijf, in absolute energiecijfers bij constante productie, na toepassen van procescorrecties voor de vergelijkbaarheid in de benchmark (zie convenant, bijlage 2, pt. 2);
- de verwachte energiebesparing jaar per jaar bij constante productie.

Tijdens de opstart van het convenant is in de Commissie Benchmarking gesteld dat de hoger genoemde tijdseffecten geen vertekening mochten geven van de wereldtop en de afstand tot de wereldtop. Deze berekeningen werden daarom jaar per jaar overgedaan, ditmaal "**bij geplande productie**". Onder deze hoofding worden weergegeven:

- het verloop van de wereldtop, in absolute energiecijfers bij geplande productie;
- het verbruik van het bedrijf, in absolute energiecijfers, bij geplande productie;
- het verbruik van het bedrijf, in absolute energiecijfers, na toepassen van procescorrecties voor de vergelijkbaarheid in de benchmark (convenant, bijlage 2, pt. 2) voor de bepaling van de wereldtop.

De bovenstaande elementen van verslaggeving worden samengevat in Deel 1. Het energieverbruik”, hoofdstukken 1.3.0 tot en met 1.3.9. Er wordt geaggregeerd in volgende groepen:

0	=	Alle bedrijven
1	=	Chemie
2	=	Raffinaderijen en staalbedrijven (deze zijn samengenomen om de vertrouwelijkheid van de gegevens op het niveau onderneming te waarborgen)
3	=	Papier
4	=	Voeding
5	=	Metaal
6	=	Textiel
7	=	Keramisch
8	=	Hout
9	=	Glas, Zandgroeven, diversen

De resultaten van Deel 1.2 zijn afgeleid uit de rekenbladen die de bedrijven hebben opgesteld bij hun energieplan. Deze rekenbladen bevatten een energiebalans van elk jaar, waarin de hiernavolgende categorieën een rol kunnen spelen:

- het productievolume;
- de gespecificeerde maatregelen (berekend in de projectfiches horende bij het energieplan);
- de effecten buiten de gespecificeerde maatregelen, bijvoorbeeld:
 - het specifiek energieverbruik wordt beïnvloed door een wijziging van productievolume (meestal een daling van het specifiek eindverbruik als gevolg van ~~het~~ **de**);
 - het specifiek energieverbruik wordt beïnvloed (meestal een stijging) als gevolg van milieu-eisen of verhoogde kwaliteitseisen;
 - verbeteringen, of kleinere maatregelen, die wel in de rekenbladen zijn opgenomen, maar niet in projectfiches voor gespecificeerde maatregelen.

De rapportering “bij constante productie” omvat de laatste twee categorieën.

De rapportering “bij geplande productie” omvat de drie hogergenoemde categorieën.

1.3.0 Alle vestigingen

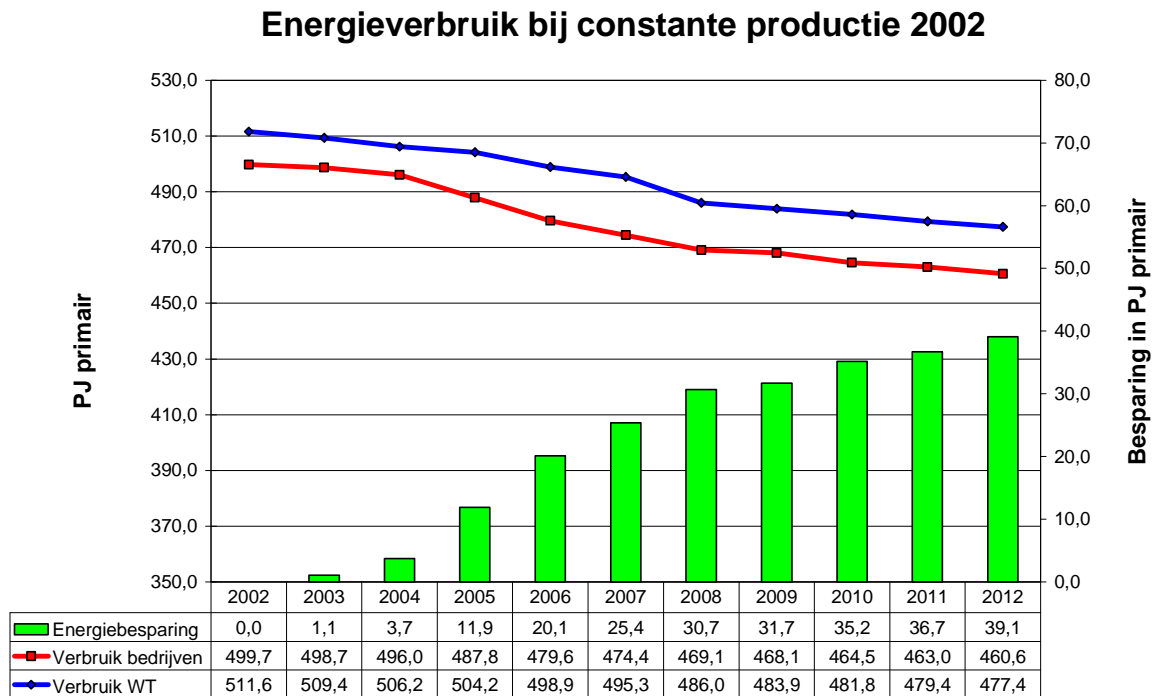

Fig. 1 : Verbruik en besparing aan energie voor alle vestigingen (stand 15.04.05)

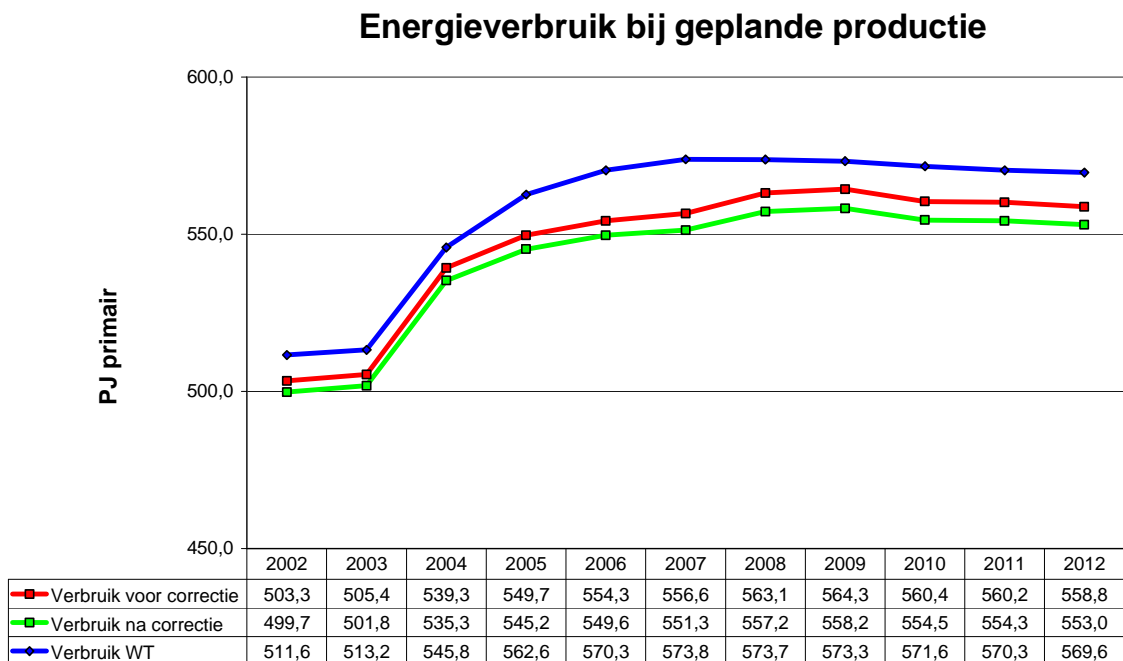

Fig. 2 : Eigen en WT-energieverbruik voor alle vestigingen (stand 15.04.05)

Commentaar :

In 2002 verbruikten de 164 gerapporteerde Vlaamse convenantvestigingen 503,3 PJ aan primaire energie.

Het verloop van het ***specifiek verbruik*** volgt uit het energieverbruik bij constante productie met als basisjaar 2002. (figuur 1)

Daarnaast geeft deze grafiek het verloop van het energieverbruik van de wereldtop bij constante productie.

Door de uitgevoerde maatregelen zal het energieverbruik bij constante productie tegen 2012 dalen met 39,1 PJ of 7,8%. Het cumulatief verloop van deze vermindering is weergegeven in het staafdiagram van figuur 1. De realisatie van deze 39,1 PJ zal via jaarlijkse monitoring opgevolgd en geverifieerd worden.

Het verloop van het specifiek verbruik kan ook procentueel worden weergegeven door de verhouding van het verbruik bij constante productie en het verbruik in 2002 te berekenen, met als resultaat:

2002	:	100%
2003	:	99,78%
2004	:	99,25%
2005	:	97,61%
2006	:	95,97%
2007	:	94,92%
2008	:	93,86%
2009	:	93,66%
2010	:	92,96%
2011	:	92,65%
2012	:	92,17%

Het verbruik van de vestigingen is 11,9 PJ (2,3%) beter dan de wereldtop in 2002 en verbetert nog verder tot 20,9 PJ (4,2%) in 2007.

Twee opmerkingen zijn belangrijk bij deze grafiek:

1. Het verschil in energieverbruik tussen de Vlaamse vestigingen en de wereldtop in 2002 is samengesteld uit positieve (slechter dan WT, 15,4 PJ) en negatieve (beter dan WT, -27,2 PJ) afstanden, totaal -11,8 PJ. Volgens het convenant moeten alle positieve afstanden overbrugd worden.
2. In de praktijk blijkt dat ook een aantal vestigingen die beter zijn dan de wereldtop toch maatregelen nemen zodat ze hun voorsprong behouden of verder verhogen.

Ingevolge een toename van het productievolume stijgt het absolute energieverbruik tussen 2002 en 2007 met 53,3 PJ naar 556,6 PJ (+10%).

Deze stijging kon tot dit niveau worden beperkt dankzij de toename van de energie-efficiëntie over dezelfde periode met 5,1%.

De voorziene productiegroei kan in eerste benadering beschouwd worden als de som van de stijging van het energieverbruik en van de energie-efficiëntie (ca. 16%). Hierbij moet men zich realiseren dat wel groeiprognoses werden opgegeven, maar afslankingen of sluitingen werden niet voorspeld. Na 2007 is er geen groei meer in de prognose van alle vestigingen gezamenlijk vaststelbaar.

1.3.1 Chemie

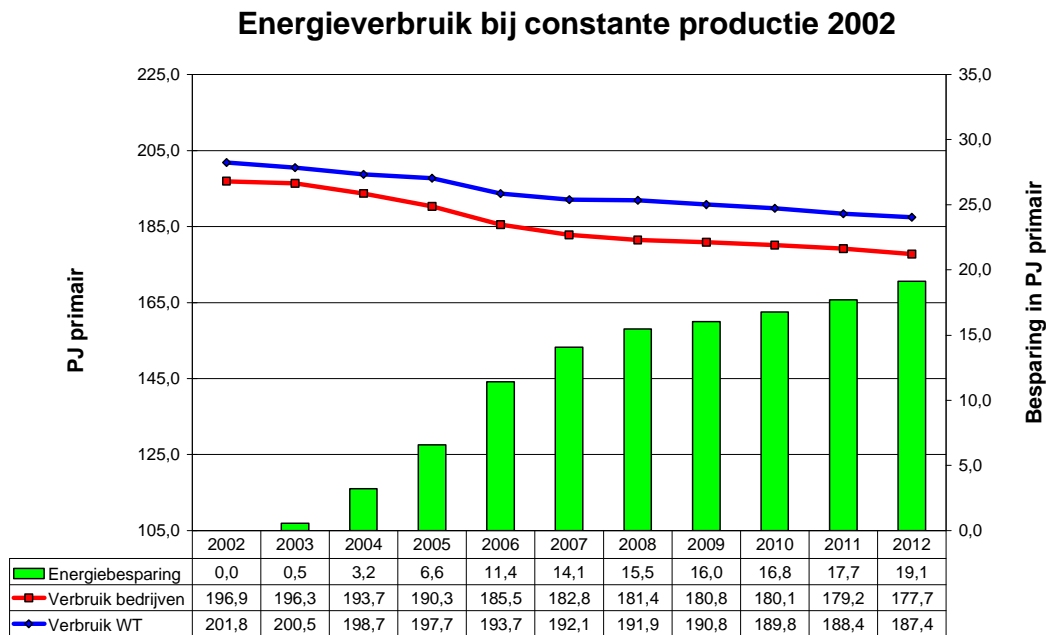

Fig. 3 : Verbruik en besparing aan energie bij constante productie voor chemie exclusief polyolefinen (stand 15.04.05)

De chemie wordt hier weergegeven exclusief de polyolefinevestigingen. Voor deze laatste is immers de wereldtopbepaling nog niet goedgekeurd, zodat deze vestigingen het beeld zouden verstoren. Hun wereldtopbepaling dient tegen medio 2006 opnieuw uitgevoerd te worden

De chemievestigingen exclusief de polyolefinevestigingen vertegenwoordigen 40% van het primair energieverbruik van alle convenantvestigingen (45% inclusief polyolefinevestigingen).

Hun energieverbruik bij constante productie daalt met 10% tussen 2002 en 2012. De 4,9 PJ die deze vestigingen in 2002 beter zijn dan de wereldtop is in 2012 gestegen tot 9,7 PJ. Dit betekent dat – naast een nieuwe WKK die tussen 2005 en 2006 operationeel wordt en die de knik in de curve verklaart – ook verminderingen in specifiek energieverbruik gerealiseerd worden bij processen beter dan de wereldtop.

Realisatie van maatregelen die voortvloeien uit het energieplan resulteert in een vermindering van het energieverbruik bij constante productie zoals weergegeven in het staafdiagram van figuur 3, 14 PJ van de 19,1 PJ (73%) zijn gerealiseerd tegen eind 2007.

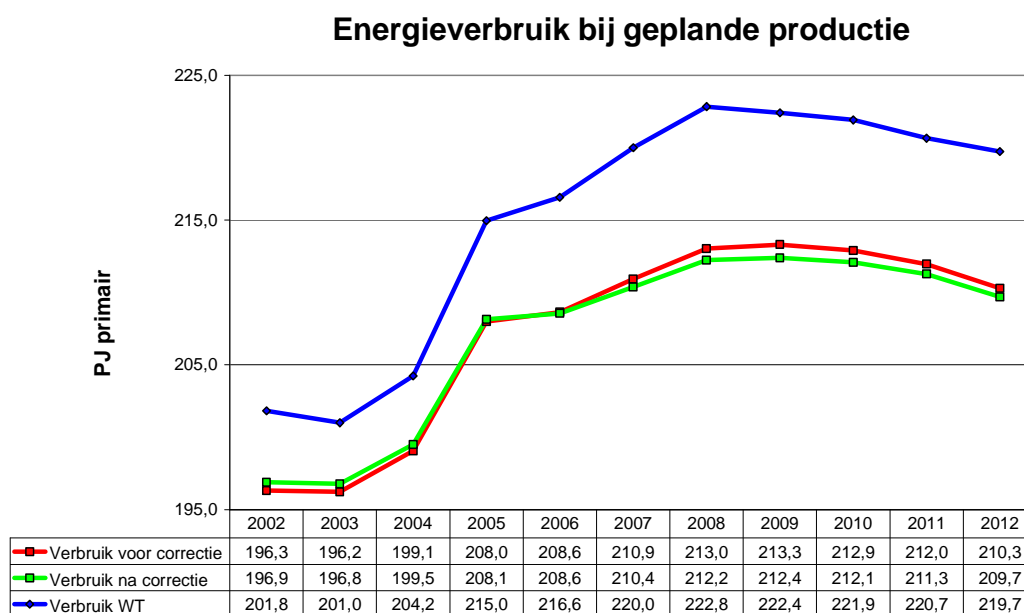

Fig. 4 : Eigen en WT-energieverbruik bij geplande productie voor chemie exclusief polyolefinen (stand 15.04.05)

Figuur 4 geeft het energieverbruik bij de geplande productie. Hieruit ziet men een verbruiksgroei van meer dan 7% tussen 2004 en 2008 waarna de productie constant blijft met een dalende trend vanaf 2010.

1.3.2 Raffinaderijen en Staal

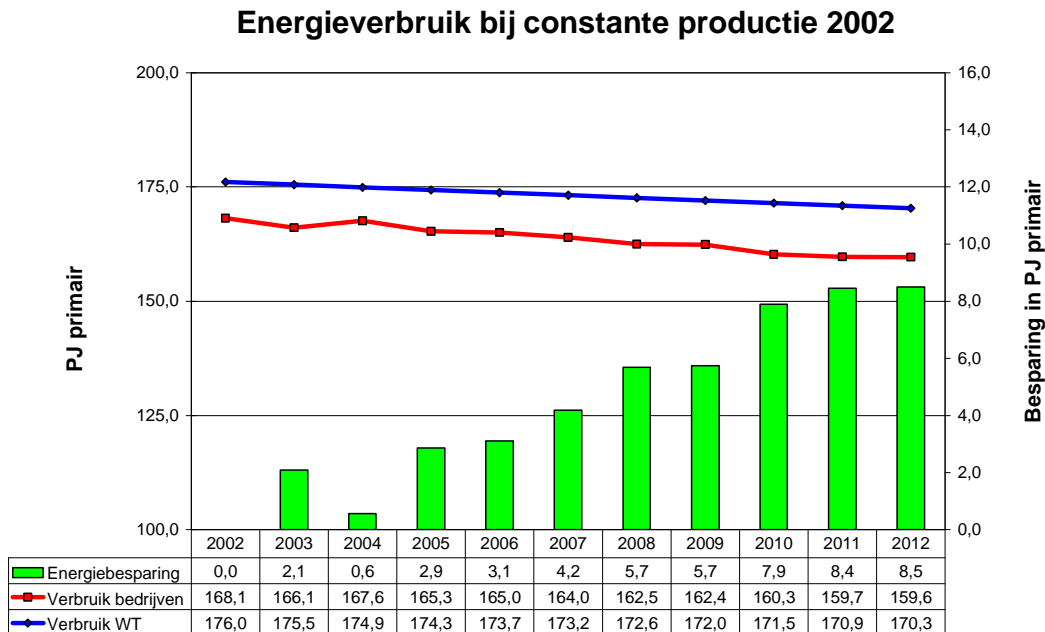

Fig. 5 : Verbruik en besparing aan energie bij constante productie voor raffinaderijen/staal (stand 15.04.05)

In 2002 was deze vestigingengroep 7,9 PJ beter dan de wereldtop en verbruikte 168 PJ of 33,5% van de totale primaire energie van alle convenantvestigingen (figuur 5). Hun verbruik bij constante productie daalt met 8,5 PJ in 2012. De knikken in het eigen verbruik en in de besparingen worden veroorzaakt door plantstops.

De daling met 5,7 PJ in het wereldtopverbruik is de som van een WKK-uitbreiding en de autonome ontwikkeling.

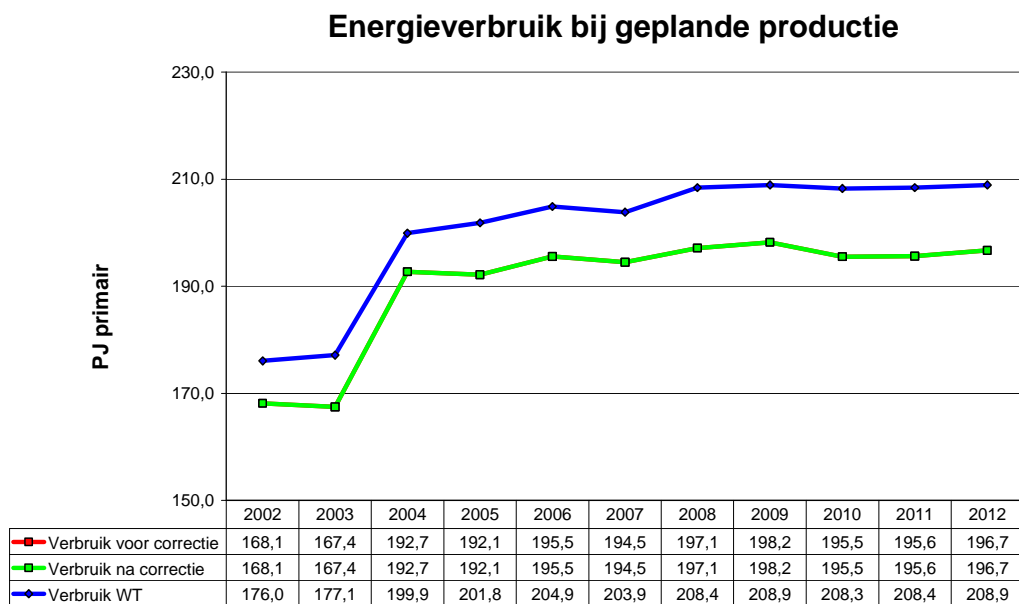

Fig. 6 : Eigen en WT-energieverbruik bij geplande productie voor raffinaderijen en staal (stand 15.04.05) Opmerking: de blauwe lijn van de wereldtop overlapt in de grafische voorstelling de rode lijn van de energieverbruiken vóór correctie.

1.3.3 Papier

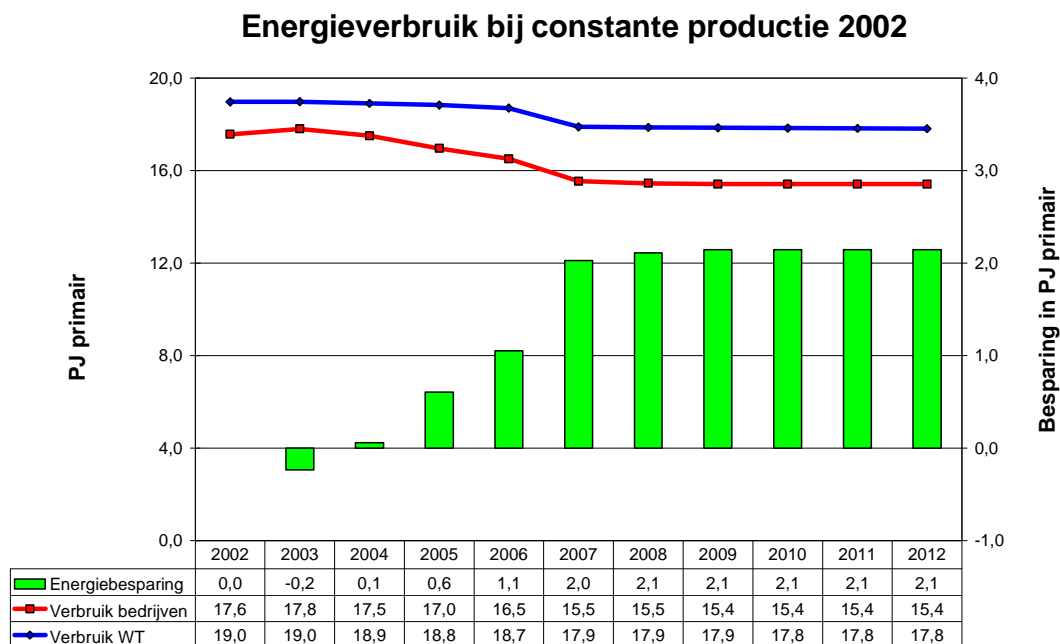

Fig. 7 : Verbruik en besparing aan energie bij constante productie voor papier (stand 15.04.05)

In de papiersector is de wereldtopbepaling slechts voorlopig goedgekeurd: in 2005 moet een definitieve goedkeuring volgen. De wereldtop daalt tussen 2002 en 2012 met 1,2 PJ, toe te schrijven aan de opstart van een WKK tussen 2006 en 2007 en door autonome ontwikkeling.

Het eigen verbruik daalt in deze periode met 2,2 PJ als gevolg van maatregelen en de WKK.

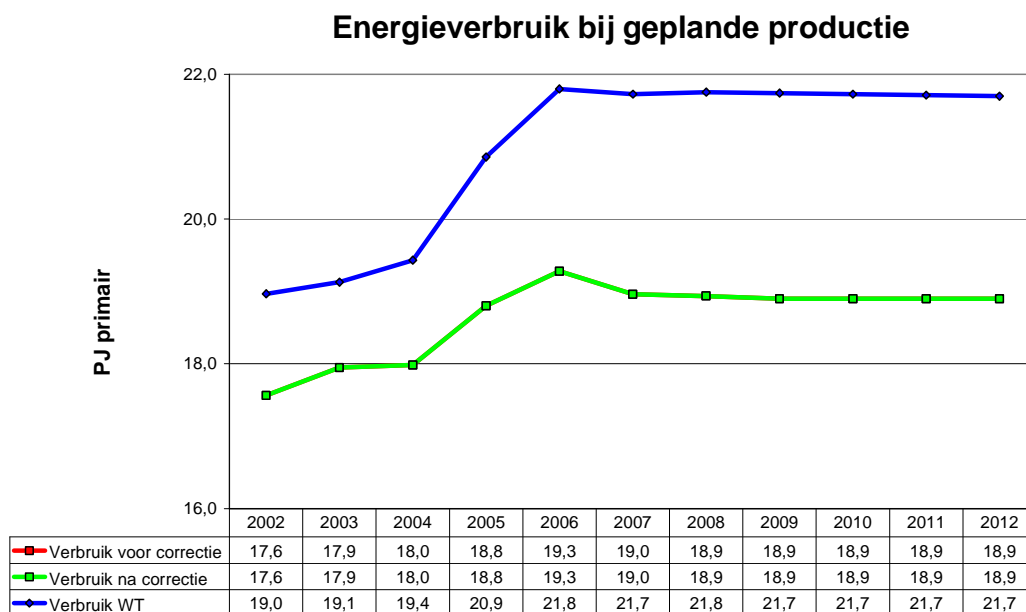

Fig. 8 : Eigen en WT-energieverbruik bij geplande productie voor papier (stand 15.04.05)

Opmerking: de blauwe lijn van de wereldtop overlapt in de grafische voorstelling de rode lijn van de energieverbruiken vóór correctie.

1.3.4 Voeding

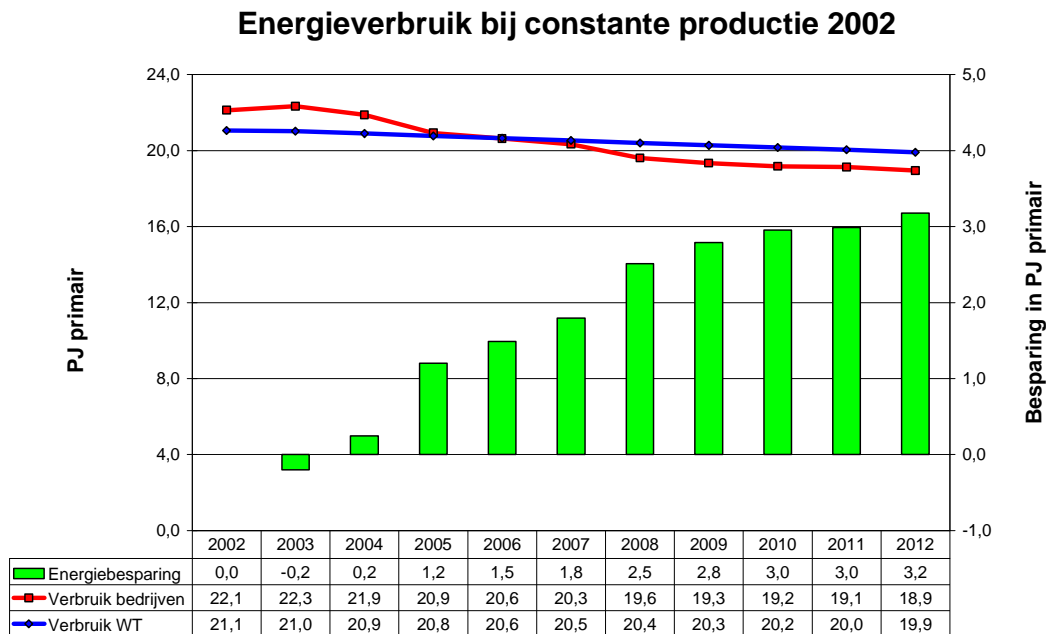

Fig. 9 : Verbruik en besparing aan energie bij constante productie voor voeding (stand 15.04.05)

Het energieverbruik van de voedingsvestigingen was in 2002 1 PJ groter dan de wereldtop. Door energiebesparende projecten is in 2012 het energieverbruik bij constante productie met 3,2 PJ verminderd en dit van de wereldtop met 1,2 PJ. Dit betekent dat in 2012 de bedrijven 1 PJ beter zijn dan de wereldtop.

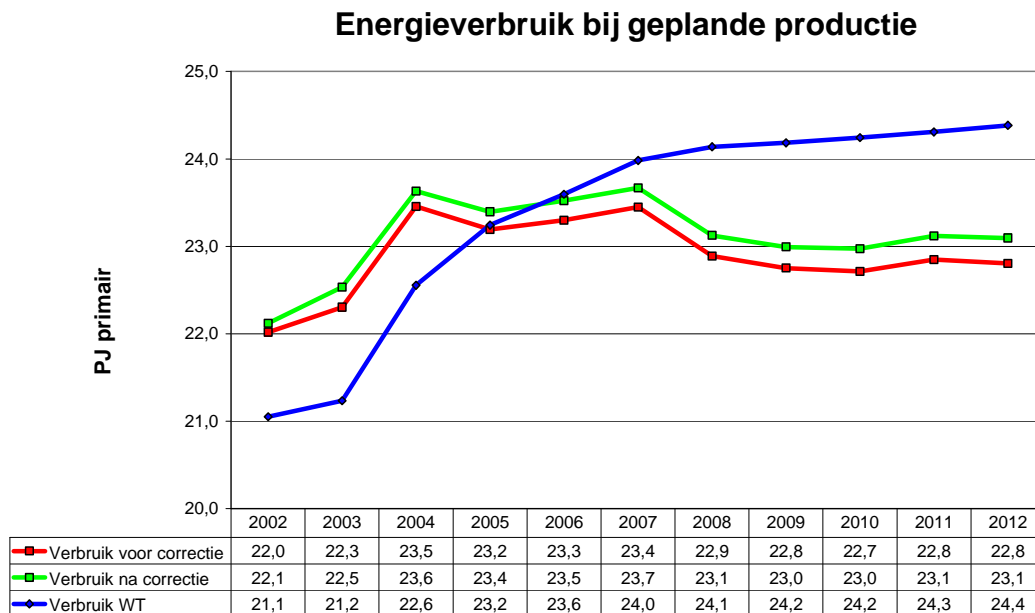

Fig. 10 : Eigen en WT-energieverbruik bij geplande productie voor voeding (stand 15.04.05)

1.3.5 Metaal

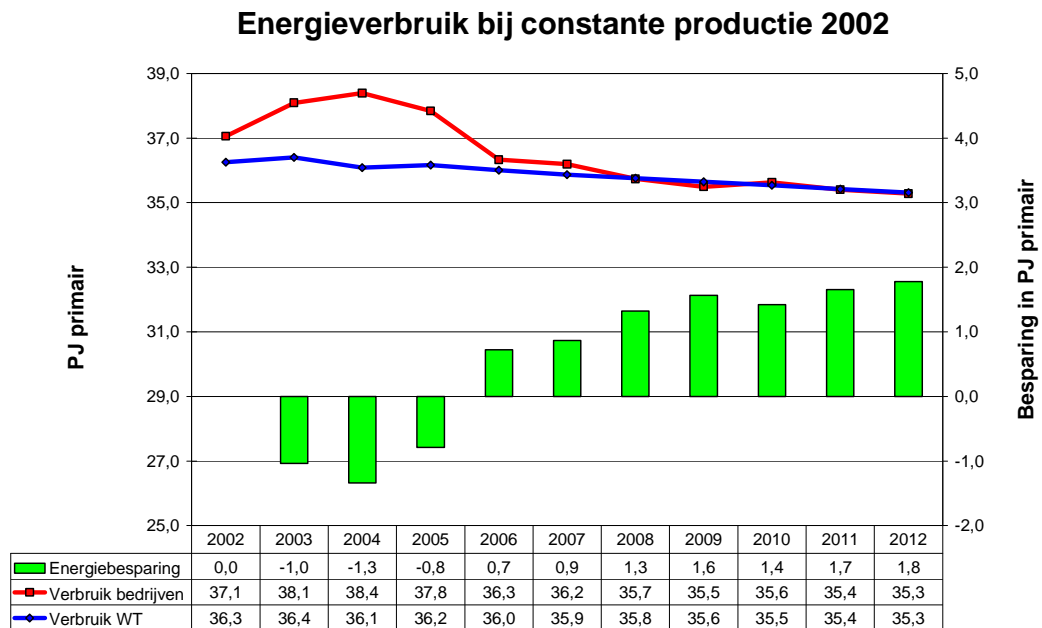

Fig. 11 : Verbruik en besparing aan energie bij constante productie voor metaal (stand 15.04.05)

In de metaalverwerkende nijverheid stijgt het specifiek energieverbruik tussen 2002 en 2004 als gevolg van hogere kwaliteitsvereisten en onderbezetting in sommige bedrijven. De wereldtop daalt volgens plan met 2,8% tussen 2002 en 2012, het specifiek verbruik van de vestigingen zal dan iets beter zijn dan dit van de wereldtop.

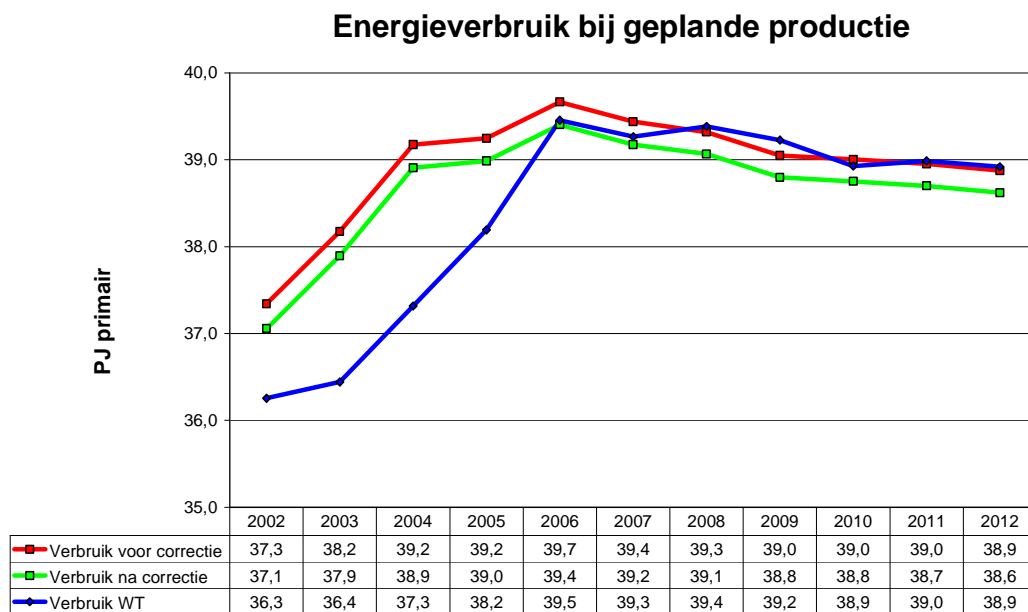

Fig. 12 : Eigen en WT-energieverbruik bij geplande productie voor metaal (stand 15.04.05)

1.3.6 Textiel

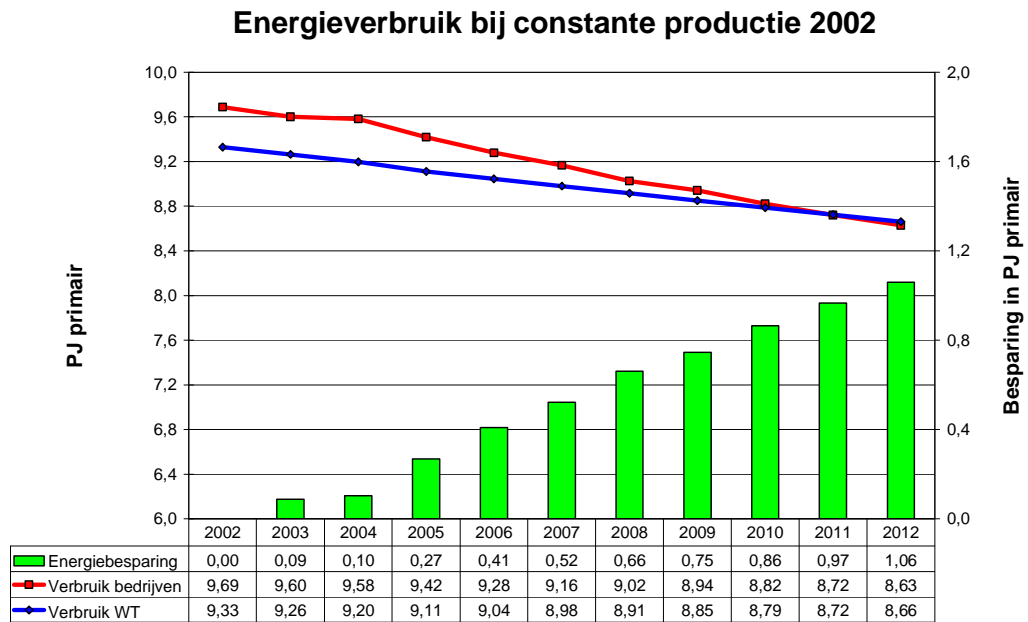

Fig. 13 : Verbruik en besparing aan energie bij constante productie voor textiel

De textielsector vermindert zijn energieverbruik bij constante productie met 1,05 PJ tussen 2002 en 2012. In 2002 ligt het verbruik iets hoger dan dit van de wereldtop (0,4 PJ). (stand 15.04.05)

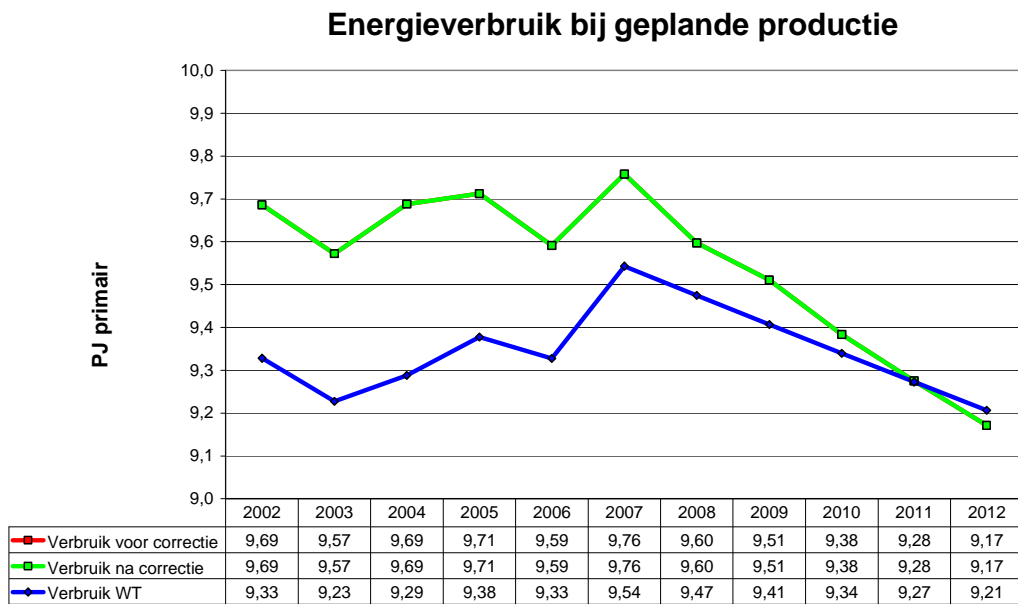

Fig. 14 : Eigen en WT-energieverbruik bij geplande productie voor textiel (stand 15.04.05)
Opmerking: de blauwe lijn van de wereldtop overlapt in de grafische voorstelling de rode lijn van de energieverbruiken vóór correctie.

1.3.7 Keramische sector

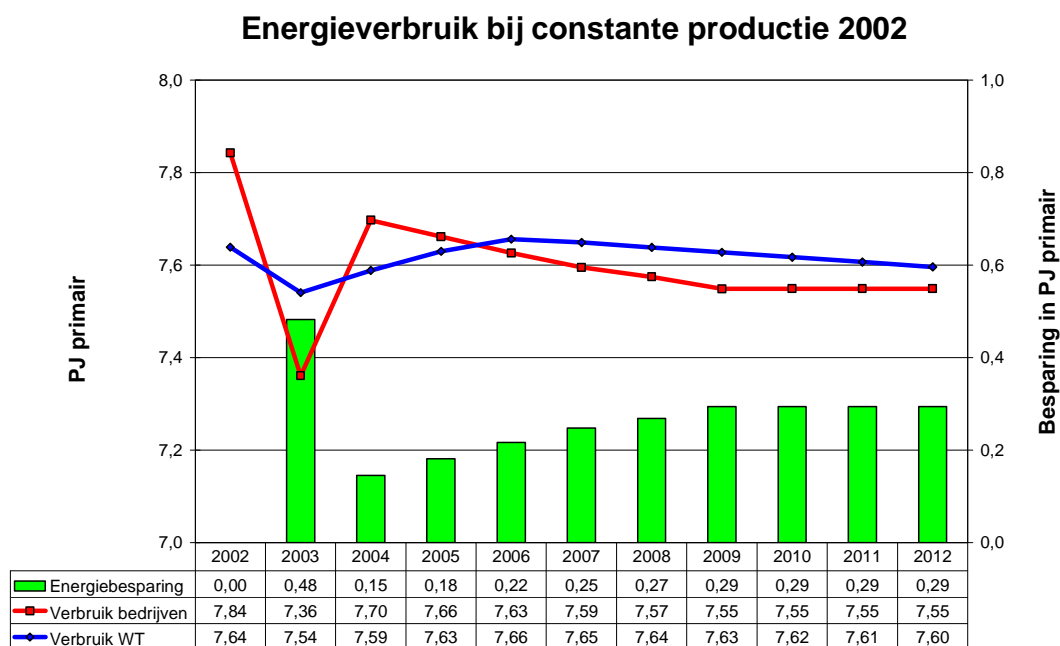

Fig. 15 : Verbruik en besparing aan energie bij constante productie voor de keramische sector (stand 15.04.05)

De V-vorm (figuur 15) tussen 2002 en 2004 is een gevolg van de hogere productie in 2003, met correlatie naar het specifiek verbruik. Vanaf 2004 is geëxtrapoleerd op 2002, dat dus in feite als referentiejaar gebruikt wordt. De stijging van de wereldtopcurve tussen 2004 en 2006 wordt veroorzaakt door een opgelegde rookgaszuivering. Deze vestigingen bereiken de wereldtop in 2006 en blijven eronder tot 2012.

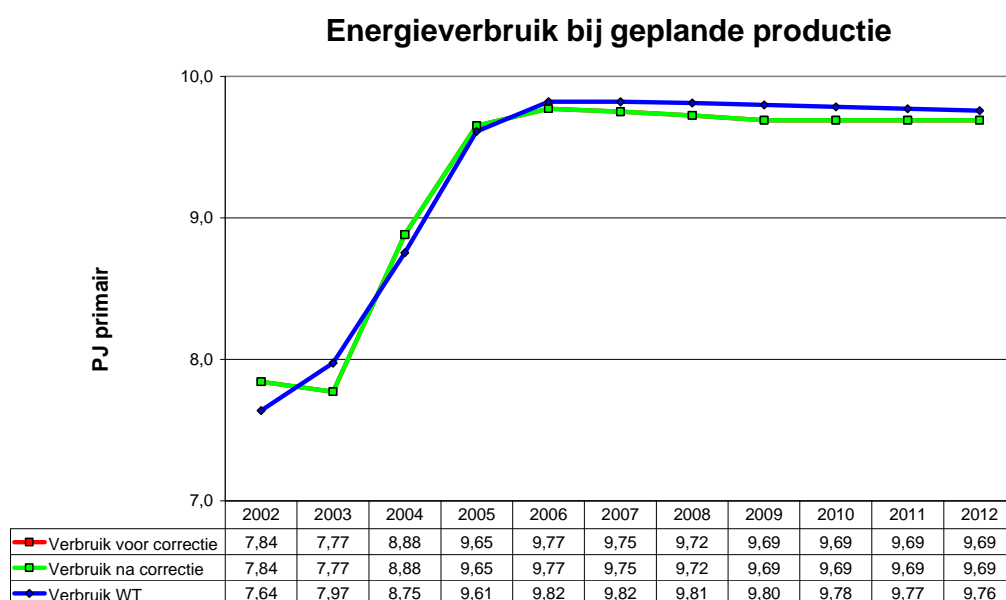

Fig. 16 : Eigen en WT-energieverbruik bij geplande productie voor de keramische sector (stand 15.04.05) Opmerking: de blauwe lijn van de wereldtop overlapt in de grafische voorstelling de rode lijn van de energieverbruiken vóór correctie.

1.3.8 Hout (spaanplaat)

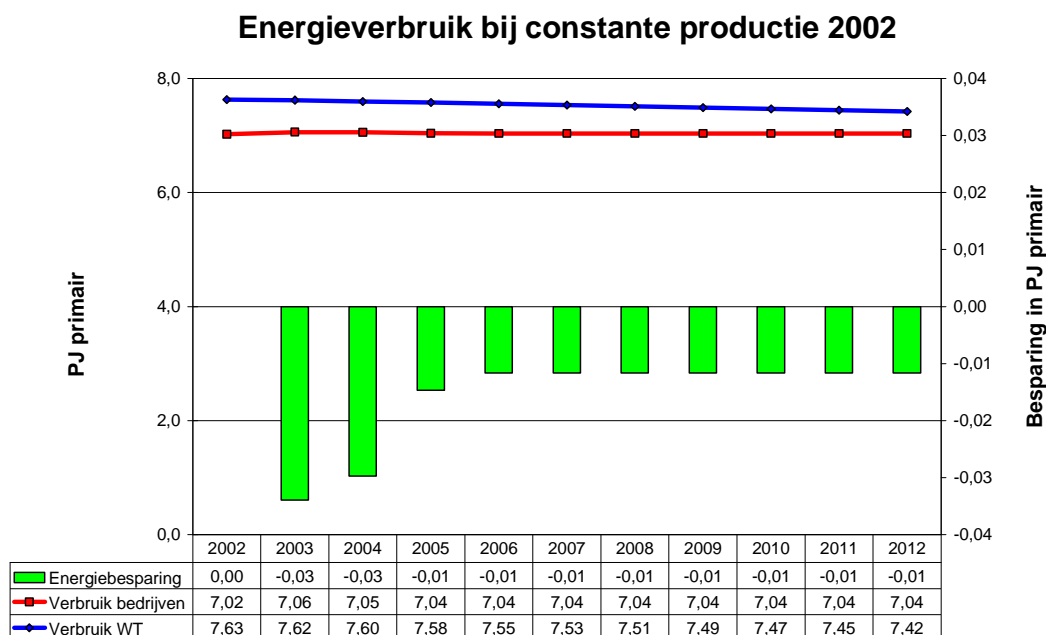

Fig. 17 : Verbruik en besparing aan energie bij constante productie bij houtspaan (stand 15.04.05)

In deze sector is de wereldtopbepaling slechts voorlopig goedgekeurd: in 2005 moet een definitieve goedkeuring volgen. De wereldtop daalt nauwelijks met 0,2 PJ tussen 2002 en 2012. Het eigen verbruik bij constante productie blijft praktisch onveranderd. Er is geen energiebesparing tussen 2002 en 2012.

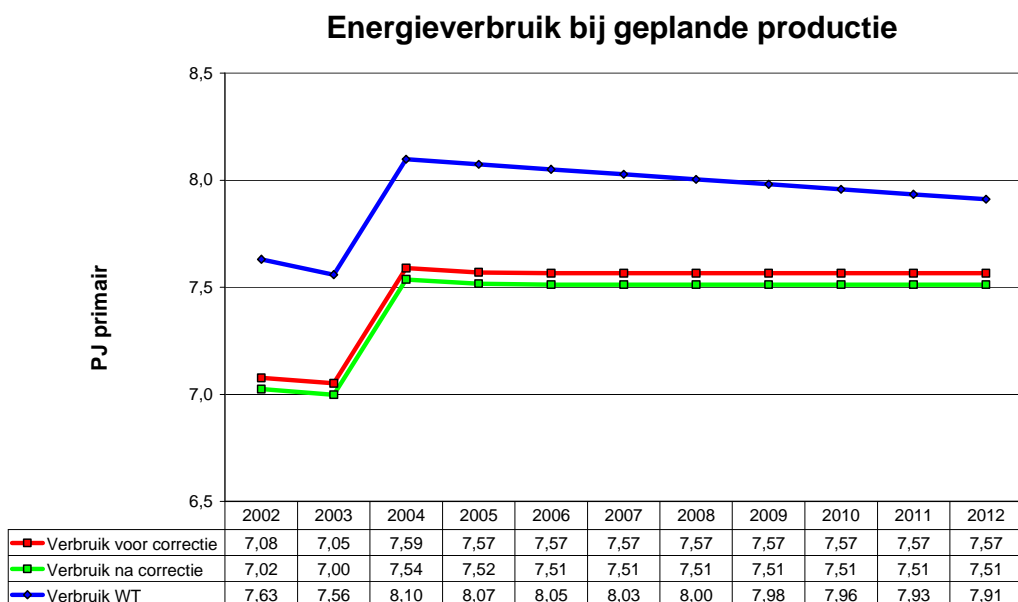

Fig. 18 : Eigen en WT-energieverbruik bij geplande productie bij houtspaan (stand 15.04.05)

1.3.9 Glas, zandgroeven, diversen

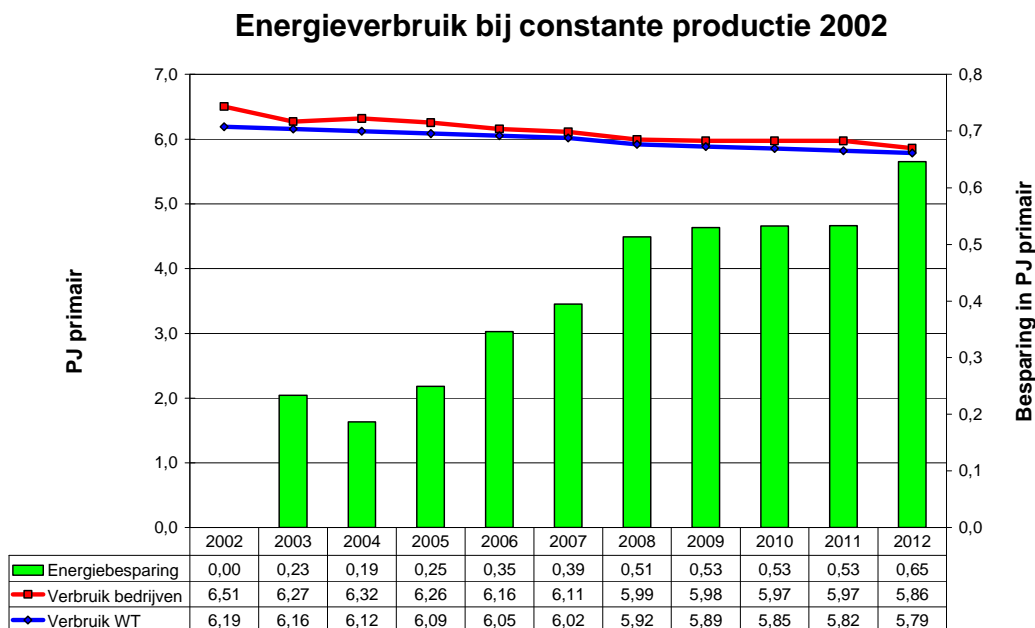

Fig. 19 : Verbruik en besparing aan energie bij constante productie voor glas, zand, diversen (stand 15.04.05)

In deze groep daalt het verbruik bij constante productie (figuur 19) met 0,6 PJ tot 2012 terwijl het wereldtopverbruik daalt met 0,4 PJ. Toch wordt de wereldtop niet bereikt omwille van productiestilstanden in 2012 en omdat enkele vestigingen nog maatregelen moeten invullen om de autonome ontwikkeling van de wereldtop te volgen.

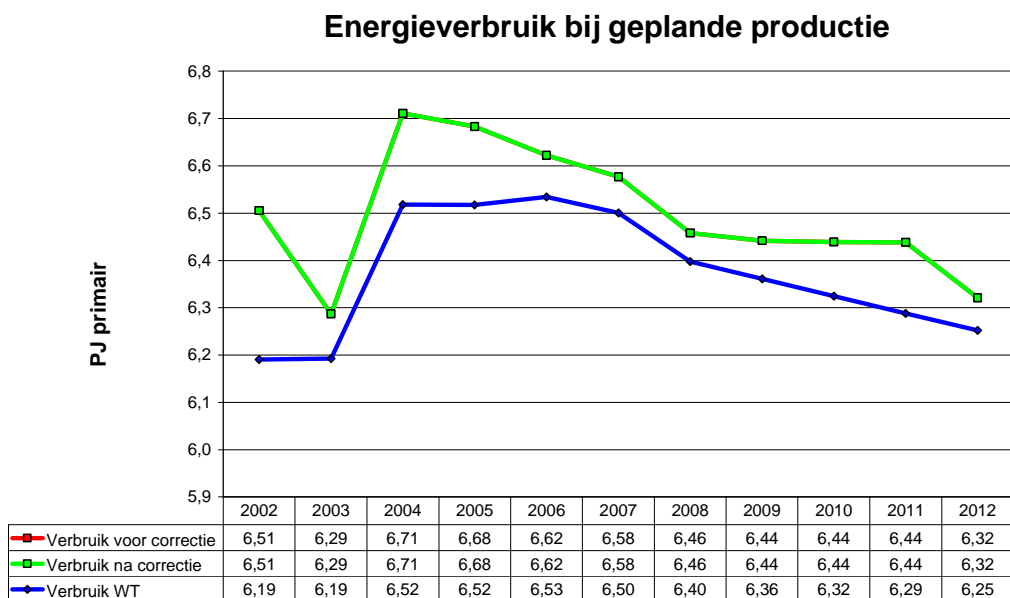

Fig. 20 : Eigen en WT-energieverbruik bij geplande productie voor glas, zand, diversen (stand 15.04.05)
Opmerking: de blauwe lijn van de wereldtop overlapt in de grafische voorstelling de rode lijn van de energieverbruiken vóór correctie.

1.4 DE GESPECIFICEERDE (BEREKEND IN DE PROJECTFICHES) MAATREGELEN

De uitgevoerde benchmarkstudies geven per proces de wereldtop inzake energie-efficiëntie alsook een afstand tot deze wereldtop die positief of negatief is naargelang het proces een hoger of lager specifiek energieverbruik heeft dan de wereldtop.

Het convenant bepaalt dat op vestigingsniveau alle afstanden tot de wereldtop van de onderscheiden processen mogen samengeteld worden, wat resulteert in een afstand tot de wereldtop per vestiging.

Indien deze laatste afstand positief is – dus als de vestiging minder goed presteert dan de wereldtop – worden, ter onderbouwing van de door de convenantonderneming aangevane resultaatsverplichting, conform artikel 5.2 van het benchmarkingconvenant, de voorgestelde maatregelen ter overbrugging van de afstand tot de wereldtop in het energieplan ingeschreven.

Dit zijn de “gespecificeerde”- of “berekende” maatregelen” waarvan de verwachte energiebesparingen werden berekend en zijn neergelegd in de projectfiches horende bij de energieplannen van de beschouwde vestigingen.

Ca. 30% hiervan zullen worden gerealiseerd door de convenantvestigingen die, zoals uit de benchmarkingstudies blijkt, in 2003 reeds op wereldtopniveau waren. Aldus houden laatstgenoemde vestigingen gemiddeld genomen gelijke tred met de verdere voorziene ontwikkeling/verbetering van hun wereldtop (autonome ontwikkeling) over de komende jaren.

1.5 DE CO₂-EMISSIONS

In deel 1.5, CO₂-emissies, wordt het verloop weergegeven van de CO₂-emissie zónder maatregelen, mét maatregelen en de besparing door de maatregelen. Dit wordt geaggregeerd voorgesteld voor alle vestigingen. Er lijkt een inconsistentie te bestaan tussen de energiebesparingen en de CO₂-besparingen. Dit wordt deels veroorzaakt door structurele veranderingen, deels door maatregelen die ondanks een energiebesparing toch een CO₂-verhoging meebrengen.

Tevens wordt een opsplitsing weergegeven van de CO₂-besparingen door elektriciteitsbesparing en brandstofbesparing.

Energiebesparingen als gevolg van deelname aan het benchmarkingconvenant leiden tot minder CO₂-uitstoot wat een bijdrage levert aan de CO₂-besparing waartoe België zich verbonden heeft in kader van het Protocol van Kyoto.

CO₂-besparing is een essentiële doelstelling van het convenant.

Figuur 21 geeft op basis van de gegevensstand 15 april 2005 weer hoe de CO₂-uitstoot evolueert bij geplande productie.

Zonder de (gespecificeerde!) maatregelen uit het convenant zou de CO₂-emissie stijgen van 31,7 Mton in 2002 naar 37,4 Mton in 2012. (dus 18,0% stijging)

Met maatregelen stijgt de emissie tot 34,95 Mton in 2012; dit betekent een absolute stijging van 10,3%.

De gespecificeerde maatregelen in het convenant laten dus toe 2,45 Mton CO₂-emissie te vermijden.

Hoe die vermindering in emissie gerealiseerd wordt tussen 2002 en 2012 kan men aflezen uit het staafdiagram van figuur 21 op de rechterschaal.

We zien dat in 2005 0,76 Mton gerealiseerd is, in 2008 1,83 Mton en in 2012 2,45 Mton.

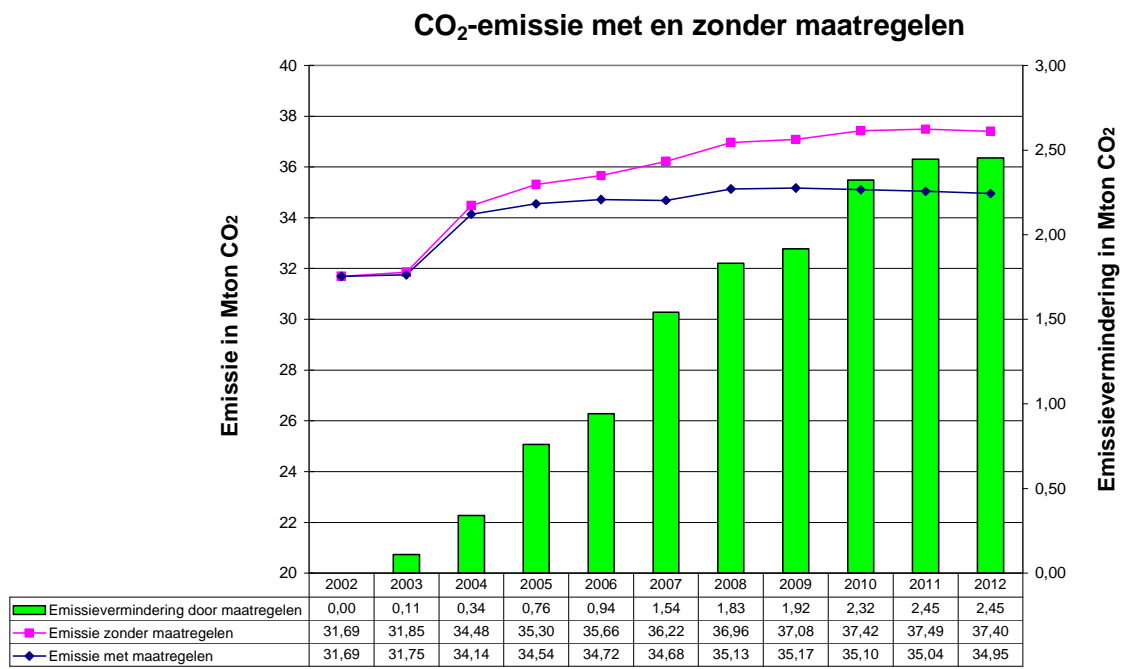

Fig. 21 : CO₂-emissies met en zonder maatregelen en besparingen in CO₂-emissies (stand 15.04.05)

Om dubbeltellingen bij een eventuele aggregatie met de transformatie-industrie te vermijden is het van belang om de CO₂-besparingen door elektriciteitsbesparing apart te kennen. Dit kan niet afgeleid worden uit de berekening van de gespecificeerde maatregelen, omdat hierin niet alle nodige gegevens beschikbaar zijn; bovendien zou dit zuiver manueel werk zijn, dat bij elke rapportering moet herhaald worden.

De berekening kan wel uitgevoerd worden vanuit de verwachte energiebalansen uit de rekenbladen van de bedrijven, en figuur 22 geeft op basis van de gegevensstand 15 april 2005 de opsplitsing in CO₂-besparing door elektriciteitsbesparing en andere, inbegrepen de effecten buiten de gespecificeerde maatregelen. (definitie: zie Deel 1.3 Het verwachte energieverbruik)

Men mag aannemen dat de splitsingsverhouding ook mag toegepast worden voor de gespecificeerde maatregelen.

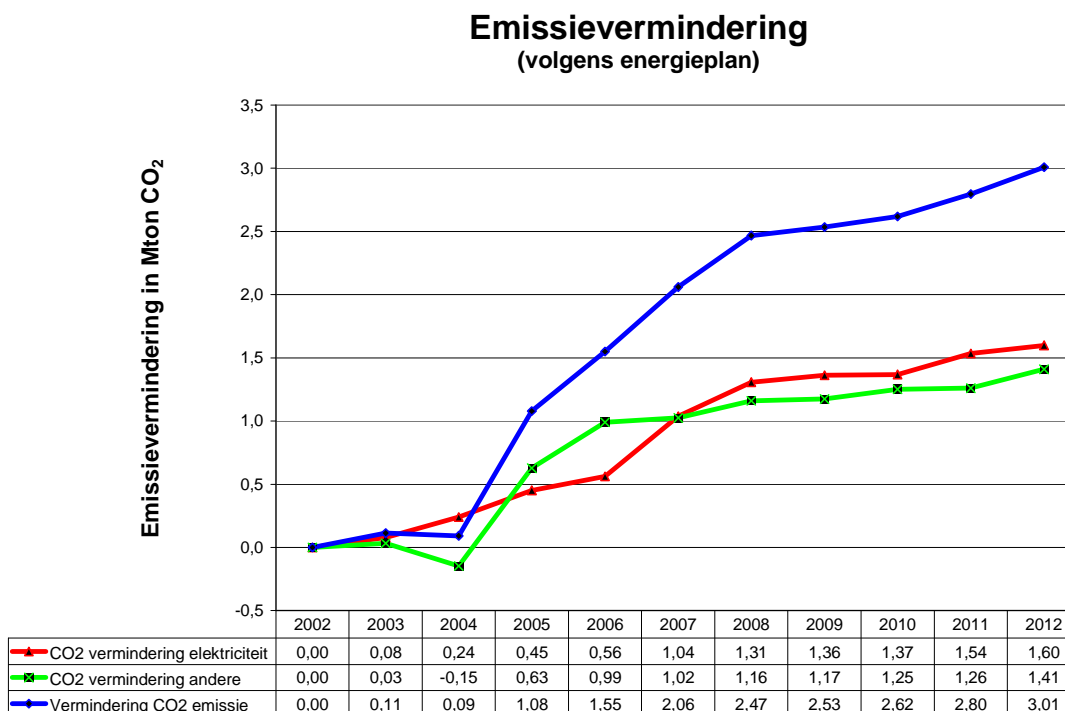

Fig. 22 : Opsplitsing van de CO₂-besparingen door elektriciteitsbesparing en andere, inbegrepen de effecten buiten de gespecificeerde maatregelen (stand 15.04.05)

De neerwaartse knik in de "andere vermindering" in 2004 wordt veroorzaakt door een voorziene eenmalige productieomstandigheid in een groot bedrijf.

Bij deze resultaten dient het volgende te worden opgemerkt:

- de CO₂-besparing in 2012 is 3,01 Mton/jaar, inbegrepen de effecten buiten de gespecificeerde maatregelen; dit moet vergeleken worden met de 2,45 Mton/jaar voor de gespecificeerde maatregelen alleen;
- de CO₂-besparing door elektriciteitsbesparing (met het huidige kengetal) is ongeveer gelijk aan de CO₂-besparing door andere besparingen;
- het CO₂-kengetal voor elektriciteit dat hier is toegepast is 760g CO₂/kWh;
- de CO₂-besparing door elektriciteitsbesparing behelst zowel de aangekochte als de zelf geproduceerde elektriciteit. Om dubbeltelling bij een eventuele aggregatie met de transformatie-industrie te vermijden, moet ook hiermee rekening worden gehouden.

1.6 MONITORING 2004

In 2004 werden nog vele studies uitgevoerd tot bepaling van de wereldtop en de afstand tot de wereldtop. Alle energieplannen werden opgesteld in 2004.

2004 is ook het eerste jaar waarover gemonitord wordt. De resultaten van deze monitoring volgen te snel op de opstelling van de energieplannen om reeds over de prestaties van de individuele vestigingen en het al dan niet voldoen aan de aangegane verbintenissen duidelijk te kunnen oordelen.

Onderstaande resultaten zijn gebaseerd op de stand van zaken van 10 mei, met:

- aantal monitoringverslagen ingediend	: 161
- aantal vestigingen in vertraging met het monitoringverslag	: 3
- aantal vestigingen dat geen monitoringverslag indient	: 1
- aantal vestigingen in vertraging met het energieplan	: 7
- aantal vestigingen dat later is toegetreden	: 4
- aantal vestigingen waarvan de economische activiteit stilligt	: 2
- aantal toegetreden vestigingen	: 178

Ook al konden tot op de stand van 10 mei 2005 nog niet alle monitoringgegevens worden geverifieerd, toch bieden ze, omdat ze in balans moeten zijn met de energieaankopen van de vestigingen, een behoorlijke houvast. De verificatie zal afgesloten zijn tegen einde 2005.

De monitoringresultaten van het energieverbruik (in PJ) werden samengevat in volgende tabel.

Vermits de gegevens in Deel 1.2 "Het energieverbruik" op stand 15 april 2005 werden ingevroren, zijn er m.b.t. de in deze en volgende tabel gebruikte plangegevens op stand 10 mei 2005 enkele verschillen. Ook dient te worden opgemerkt dat in tegenstelling met Deel 1.2, ditmaal geen procescorrecties op de plandata zowel bij constante - als bij geplande productie voor de vergelijkbaarheid met de wereldtop werden toegepast. Aldus kunnen plan – en monitoringdata rechtstreeks met elkaar vergeleken worden.

Tabel: Toetsing plan/monitoring data energieverbruiken (stand 10.05.05)

Energieverbruik 2004 in PJ per jaar	Bij constante productie op niveau 2002		Bij geplande productie	Bij reële productie
	Plan (10.05.05)	Monitoring	Plan (10.05.05)	Monitoring
0. Alle vestigingen	501,8	501,3	540,0	517,6
1. Chemie, excl. Polyolefines	196,6	198,6	201,0	190,7
2. Raffinaderijen, Staal	167,6	166,6	192,7	185,6
3. Papier	17,5	17,1	18,0	18,0
4. Voeding	22,6	22,5	24,4	23,3
5. Metaal	38,7	38,3	39,2	38,0
6. Textiel	9,08	8,68	9,21	8,73
7. Keramisch	7,70	7,40	8,88	8,25
8. Hout	7,11	6,98	7,59	7,37
9. Glas, Zand, Diversen	6,32	6,21	6,71	6,25

De monitoring toont aan dat het specifiek energieverbruik in 2004 qua grootteorde correspondeert met de verwachtingen zoals voorzien in de energieplannen. Ten opzichte van 2002 was een daling gepland van 0,7 % (energieverbruik bij constante productie op niveau 2002 van 505,3 naar 501,8 PJ per jaar). Volgens de monitoring was de daling 0,79 % (van 505,3 naar 501,3).

De monitoringresultaten van de CO₂-emissievermindering (in Mton per jaar):

Tabel: Toetsing Plan/monitoringdata CO₂-emissies (stand 10.05.05)

CO ₂ -vermindering 2004 (Megaton per jaar)	Verwachting bij geplande productie in 2004 (energieplannen stand 10.05.05)	Monitoring bij reële productie (jaar 2004)
CO ₂ -vermindering elektriciteit	0,15	0,29
CO ₂ -vermindering andere	-0,16	0,22
CO ₂ -vermindering totaal	-0,01	0,51

De monitoring toont aan dat de verwachte neerwaartse knik inzake emissievermindering van "andere dan elektrische" energieverbruiken in 2004 (zie figuur 22) in realiteit niet is voorgekomen.

1.7 INSPANNINGEN VAN DE OVERHEID

1.7.1 Artikel 12 - Lid 1

Zoals vastgelegd in artikel 12, lid 1 van het benchmarkingconvenant en verder verduidelijkt door de Vlaamse Regering op 14 februari 2003, engageert de Vlaamse overheid zich om als tegenprestatie aan de deelnemende ondernemingen, specifiek voor wat betreft de betrokken vestigingen, geen bijkomende specifieke Vlaamse maatregelen gericht op verdere energiebesparing of CO₂-reductie op te leggen. Daaronder wordt in ieder geval verstaan geen specifieke energietaks voor de ondernemingen, geen verplichte CO₂-emissieplafonds of aankoop van emissierechten, geen aanvullende verplichte energie-efficiëntie- of CO₂-doelen, geen aanvullende energiebesparingsverplichtingen en geen aanvullende CO₂- of energie-eisen (met uitzondering van rapporteringsverplichtingen).

Het betreft hier dus een vrijstelling van specifieke maatregelen die gericht zijn op het rationeel omgaan met energie door de onderneming. Hierbij treedt het convenant in de plaats van, of gaat verder dan deze specifieke maatregelen om de Kyotodoelstellingen te halen.

In uitvoering van dit engagement heeft het Vlaamse Gewest geen specifieke energietaks op het energieverbruik ingesteld voor de convenantbedrijven.

Op 14 mei 2004 keurde de Vlaamse Regering het besluit goed inzake energieplanning voor ingedeelde energie-intensieve inrichtingen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning en het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende de algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, afgekort het besluit energieplanning (Belgisch Staatsblad 16 juli 2004). Dit besluit trad in werking op 14 oktober 2004 en legt een aantal verplichtingen met betrekking tot energie-efficiëntie op aan ingedeelde energie-intensieve inrichtingen. Ondernemingen die toegetreden zijn tot het benchmarkingconvenant en die in dit kader over een goedgekeurd energieplan beschikken, voldoen automatisch aan de bepalingen van het besluit, met andere woorden zij krijgen geen extra verplichtingen opgelegd. Voor de volledigheid dient ook vermeld te worden dat een energieplan waarin een nieuwe inrichting of een belangrijke wijziging aan een inrichting is opgenomen, ook geldt als energiestudie voor de toepassing van het besluit energieplanning. Omgekeerd geldt echter ook dat indien een inrichting die het benchmarkingconvenant ondertekend heeft, een verandering ondergaat die niet opgenomen is in het energieplan, voor deze verandering onder de bepalingen van het besluit energieplanning valt en dat voor deze verandering bijgevolg een energiestudie opgesteld moet worden.

Een belangrijke tegenprestatie, tevens nader toegelicht in de bijkomende verduidelijking van de Vlaamse Regering van 14 februari 2003, bestaat er dus in dat zij de emissierechten die vereist zijn om te voldoen aan de Europese richtlijn inzake emissiehandel toegewezen krijgen op basis van het energieplan opgesteld overeenkomstig het convenant. Het globaal pakket aan emissierechten voor de toegetreden ondernemingen werd goedgekeurd door de Europese Commissie op 20 oktober 2004. De effectieve toekenning per betrokken installatie werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 18 februari 2005. De nodige emissierechten voor de betreffende vestiging worden ter beschikking gesteld indien de vestiging de – in het energieplan afgesproken – energie-efficiëntieverbetering realiseert. Industriële installaties krijgen daarom emissierechten op basis van een benchmarking van de energie-efficiëntie van de betrokken installatie en vestiging. Andere vestigingen krijgen een bepaald percentage van de emissies uit een referentieperiode (85%). Om maximale afstemming te bereiken tussen het bepalen van het aantal emissierechten voor installaties binnen vestigingen die zijn toegetreden tot het benchmarkingconvenant en de tegenprestatie van de Vlaamse overheid in dit convenant, wordt gebruik gemaakt van een groefactor in de toewijzingsformule. Bij de opmaak van het volgende toewijzingsplan (periode 2008 – 2012) zal voor zover mogelijk voor de voorbije periode het verschil tussen prognoses en reële output verrekend worden.

1.7.2 Artikel 12 - Lid 2

Artikel 12, lid 2 van het benchmarkingconvenant, stelt dat de verplichtingen van het Vlaamse Gewest geen betrekking hebben op de inzet van duurzame energie, brandstofinzet en activiteiten die niet zijn

gericht op de energie-efficiëntie van procesinstallaties. Wel zal de regering bij de toepassing van dergelijke instrumenten altijd rekening houden met de gevolgen voor de vestigingen die zijn toegetreden tot het benchmarkingconvenant.

In het kader van de groenestroomdoelstellingen van de elektriciteitsleveranciers werd in de loop van 2004 een wijziging aan het Elektriciteitsdecreet doorgevoerd. Vanaf 2003 worden de elektriciteitsleveranciers die leveren aan eindafnemers met een jaarlijkse afname van meer dan 20.000 MWh (0,072PJ) voor een bepaald deel vrijgesteld van de certificatenverplichting. In 2003 werd bijna 6.600 GWh vrijgesteld van de certificatenverplichting, in 2004 werd bijna 7.000 GWh vrijgesteld van de certificatenverplichting. Dit betekent dat sinds 2003 ongeveer 25% van het industrieel eindgebruik van elektriciteit werd vrijgesteld van de certificatenverplichting.

1.7.3 Artikel 12 - Lid 3

De Vlaamse regelgeving werd grondig hervormd, niet alleen opdat de convenantondernemingen aan hun uit dit convenant voortvloeiende verplichtingen zouden kunnen voldoen, maar ook, zoals hierboven en hieronder weergegeven, om een consistent overheidsbeleid op de sporen te zetten.

1.7.4 Artikel 12 - Lid 4

De Vlaamse overheid dient alles in het werk te stellen opdat de convenantvestigingen zouden worden vrijgesteld van gelijkaardige Belgische of Europese verplichtingen analoog aan artikel 12, lid 1.

Momenteel komt dit er op neer dat de Vlaamse overheid alles in het werk moet stellen opdat de convenantvestigingen zouden worden vrijgesteld van een specifieke federale energietaks.

Hierbij dient verwezen te worden naar de richtlijn 2003/96/EG van de Raad van 27 oktober 2003 tot herstructurering van de communautaire regeling voor de belasting van energieproducten en elektriciteit, op basis waarvan de convenantbedrijven geheel of gedeeltelijk kunnen worden vrijgesteld van de door Europa ingestelde minimum-energiebelastingniveaus, indien de betreffende energiebeleidsovereenkomst bijdraagt tot de verwezenlijking van een energie-efficiëntie- of milieubeschermingdoelstelling die grosso modo gelijkwaardig is aan wat zou zijn bereikt indien de communautaire minimumbelastingniveaus gehanteerd waren. Zoals eerder aangegeven, betreft het ook hier (een vraag naar) een vrijstelling van specifieke maatregelen die gericht zijn op het rationeel omgaan met energie door de onderneming en ook hier treedt het convenant in de plaats van, of gaat verder dan deze specifieke maatregelen om de Kyotodoelstellingen te halen.

De Vlaamse Regering hecht veel belang aan een de afstemming tussen het Vlaamse Gewest en de federale overheid.

Op 15 oktober 2004 heeft de Federale Regering aangekondigd de voorziene vrijstellingen van belastingen op sommige energieproducten voor bedrijven met gewestelijke milieuconvenanten, overeenkomsten of sectorakkoorden, niet te realiseren voor 1 januari 2005 en de bedragen van deze vrijstellingen te halveren. De praktische reden die voor het uitstel aangehaald wordt door de federale overheid is het feit dat deze maatregel verder onderzoek en uitwerking vergt van de maatregelen die de gewesten terzake voorzien hebben. Deze vrijstelling zou ingaan op 1 oktober 2004 volgens de beslissing van de federale ministerraad van 20 en 21 maart 2004.

Een andere maatregel van de Federale Regering op 15 oktober 2004 betrof het uitstellen van het doorvoeren van een degressief maximum op de federale energieheffingen op het transmissienet. Bedrijven die een vrijwillig akkoord met betrekking tot energie-efficiëntie op gewestelijk niveau ondertekend hebben en respecteren, kwamen in aanmerking voor een dergelijk degressief maximum waarvan de invoering volgens de beslissing van de Federale ministerraad van 16 en 17 januari 2004 voorzien was op 1 juli 2004.

Deze maatregelen zijn door de federale overheid genomen zonder overleg met het Vlaamse Gewest.

Bij brief van 26 mei 2004, gericht aan de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, heeft de eerste minister van de Federale Regering het volgende gemeld: "De Richtlijn 2003/96/EG van 22 oktober 1997 is in Belgische wetgeving omgezet met respect voor de Vlaamse convenantbedrijven. De energie-intensieve bedrijven zullen een volledige vrijstelling bekomen wanneer zij een energieconvenant hebben."

Dit is ondertussen al geruime tijd het geval, zowat 180 Vlaamse bedrijven zijn toegetreden tot het benchmarkingconvenant. De data die de federale overheid opgevraagd heeft tijdens het overleg tussen de federale overheid en de gewesten van 5 maart 2004 om de impact van de vrijstellingen te berekenen, werden tijdig bezorgd. Net zoals de informatie die vereist was in het kader van de aanmeldingsprocedure bij de Europese Commissie van de diverse convenanten binnen België. Aangezien er voldoende tijd beschikbaar was om het nodige onderzoek en uitwerking te verrichten van de gewestelijke maatregelen sinds het overleg tussen de federale overheid en de gewesten, is dit uitstellen van de vrijstellingen te betreuren.

Op 20 oktober 2004 besliste de Vlaamse Regering, gelet op de uitdrukkelijke wens om zich als een loyale partner op te stellen ten aanzien van de bedrijven die deelnemen aan het benchmarkingconvenant en zonder zich uit te spreken over het al dan niet bestaan van een juridische verplichting in hoofde van de Vlaamse Regering, om de minister-president te belasten met het aanhangig maken op het Overlegcomité Federale Regering - Gemeenschaps- en Gewestregeringen van:

het uitstel en beperking van vrijstellingen op federale belastingen op energieproducten voor bedrijven die toegetreden zijn tot een vrijwillige energieovereenkomst;
het uitstel van de invoering van het degressief maximum op de federale energieheffingen op het transmissienet voor bedrijven die toegetreden zijn tot een vrijwillige energieovereenkomst.

De minister-president heeft met een schrijven van 16 november 2004, gericht aan de eerste minister van de Federale Regering, bovengaannde elementen aanhangig gemaakt op het Overlegcomité.

Op de vergadering van het Overlegcomité van 1 december 2004 werd beslist dat de Interministeriële Conferentie Economie en Energie zo snel mogelijk hierover zal vergaderen onder het voorzitterschap van de federale minister van Economie teneinde het dossier verder op te volgen, onder meer rekening houdende met de reactie van de Europese Commissie en de budgettaire impact ervan.

Naar aanleiding van een schrijven van de minister-president aan de eerste minister van de Federale Regering op 24 december 2004, meer bepaald naar aanleiding van de eerste principiële goedkeuring van het auditconvenant door de Vlaamse Regering, waarmee aan de Federale Regering wordt gevraagd het engagement van het Vlaamse Gewest, namelijk om alles in het werk te stellen om een vrijstelling te bekomen van bijkomende verplichtingen opgelegd door Belgische of Europese maatregelen, te onderschrijven, heeft de eerste minister van de Federale Regering op 7 februari 2005 bevestigd dat er op korte termijn door de Federale Regering een Interministeriële Conferentie Economie en Energie zal worden samengeroepen waarop de vrijstelling van federale belastingen op energieproducten voor convenantbedrijven zal worden besproken.

Via zijn schrijven van 19 januari 2005 heeft de federale minister van Financiën aan de minister-president van de Vlaamse Regering laten weten dat er voor de omzetting van richtlijn 2003/96/EG van de Raad van 27 oktober 2003, met name op het vlak van de vrijstellingen, door de federale overheid een aantal wettelijke voorzieningen werden getroffen en dat die kunnen uitgevoerd worden mits aan een aantal formaliteiten wordt voldaan. Hierbij stelt de federale minister van Financiën voor om de nodige formaliteiten te regelen via een samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gewesten.

In antwoord op bovengenoemd schrijven heeft de minister-president op 24 februari 2005 aan de federale minister van Financiën te kennen gegeven dat de Vlaamse overheid het initiatief van een samenwerkingsakkoord verwelkomt. Het vastleggen van wederzijdse engagementen moet toelaten dat de nodige vrijstellingen gedurende langere tijd in de wetgeving ingebouwd worden. Een samenwerkingsakkoord zal daardoor een consistent en stabiel vrijstellingsbeleid bieden en moet beletten dat het klimaatbeleid van het Vlaamse Gewest ten aanzien van de energie-intensieve bedrijven zou worden ondermijnd. In dat kader heeft de minister-president de federale overheid nogmaals gewezen op de afspraken van het Overlegcomité van 1 december 2004 waarbij bepaald werd dat de Interministeriële

Conferentie Economie en Energie hierover zo snel mogelijk zal vergaderen onder het voorzitterschap van de federale minister van Economie.

Op 4 april 2005 heeft federaal minister Reynders het Vlaamse Gewest formeel op de hoogte gebracht van een beschikking van 10 februari 2005 van de Europese Commissie betreffende steunmaatregel N 201/04 (de toepassing van de mogelijkheden tot accijnsvrijstelling of -verlaging uit hoofde van artikel 17 van Richtlijn 2003/96/EG van de Raad), die door de federale overheid werd aangemeld bij de Europese autoriteiten per brief van 3 mei 2004. In het schrijven van de minister wordt niet meer gesproken over een samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gewesten, enkel nog over het koninklijk besluit dat uitvoering moet geven aan deze beschikking van de Europese Commissie.

De Vlaamse overheid heeft enkel in dat kader, op vraag van de federale overheid, de tekst van het Vlaamse benchmarkingconvenant alsmede een ontwerp van auditconvenant en ondersteunde data aan de federale overheid bezorgd. De Vlaamse overheid is op geen enkel ander moment actief of formeel betrokken geweest bij deze aanmelding of onderhandelingen, niettegenstaande het bevoegdheidsoverschrijdend karakter. Het Vlaamse Gewest werd aldus voor voldongen feiten gesteld op het moment dat zij kennis kreeg van het schrijven vanwege federaal minister Reynders.

Over dit punt zal dan ook opheldering gevraagd worden aan de federale overheid, mede in het perspectief van toekomstige initiatieven. Daarbij zal nogmaals worden aangedrongen op het zo spoedig mogelijk samenroepen van de vertegenwoordigers van alle betrokken partijen, teneinde het aangekondigde samenwerkingsakkoord af te sluiten.

Op woensdag 18 mei 2005 heeft de minister-president in zijn verklaring voor het parlement ook het onderwerp van de vrijstellingen voor energieheffingen aangestipt als één van de zaken waar oplossingen voor moeten gevonden worden inzake de samenwerking tussen het Vlaams gewest en de federale overheid.

1.7.5 Artikel 12 - Lid 5

Conform artikel 12, lid 5 van het benchmarkingconvenant, zal de Vlaamse Regering aanvullende Vlaamse steun tot de bevordering van energie-efficiëntie, in eerste instantie richten op de ondernemingen die zijn toegetreden tot het benchmarkingconvenant.

Om het investeringsklimaat in Vlaanderen in de richting van een duurzame ontwikkeling te stimuleren heeft de Vlaamse overheid de "Ecologiepremie" in het leven geroepen. De premie, een onderdeel van het Actieplan Ondernemen, is bedoeld als financiële tegemoetkoming voor ondernemingen die in het Vlaamse Gewest ecologie-investeringen realiseren. Een ecologiepremie is onder andere mogelijk voor investeringen in duurzame energie (windenergie, fotovoltaïsche zonnepanelen, zonneboiler, waterkracht,...), WKK-installaties en verder een lijst met 600 technologieën.

De Vlaamse overheid treft momenteel de nodige voorzieningen om de steun te differentiëren naargelang de ondernemingen al dan niet zijn toegetreden tot het benchmarkingconvenant, uiteraard voor zover de betreffende ondernemingen onder de initiële doelgroep van het benchmarkingconvenant vallen.

1.7.6 Artikel 12 - Lid 6

Conform artikel 12, lid 6 van het benchmarkingconvenant, heeft de Vlaamse overheid in haar overheidscommunicatie steeds aandacht besteed aan de positieve medewerking van de convenant-ondernemingen.

In de tweede helft van 2005 zal de Vlaamse overheid een specifieke communicatieactie opstarten naar aanleiding van de finalisering van de evaluatie van de eerste energieplannen van het benchmarkingconvenant.

DEEL 2 EVALUATIEVERSLAG 2002-2004

2.1 INLEIDING

Artikel 15 van het benchmarkingconvenant stelt dat de Commissie Benchmarking vierjaarlijks, uiterlijk op 1 juni 2004, de uitvoering en werking van het benchmarkingconvenant dient te evalueren. Dit artikel bepaalt verder dat dit publieke verslag dient aandacht te besteden aan:

- de opstelling en uitvoering van de energieplannen;
- de feitelijk gerealiseerde respectievelijk door de partijen verwachte vermeden CO₂-emissies;
- de ontwikkelingen in het Vlaamse Gewest, België en internationaal m.b.t. het energie- en CO₂-besparingsbeleid, inclusief het daarbij inzetten van joint implementation, clean development mechanism, emission trading, energiebelastingen en de vraag of er sprake kan zijn van de uitwisseling van de verplichtingen voortvloeiend uit dit convenant met de bijkomende verplichtingen ten aanzien van de vermindering van de overige broeikasgassen.

Door een vertraagde opstart van het benchmarkingconvenant, was een evaluatie in 2004 niet mogelijk geworden. Aangezien de rapportering tevens diende afgestemd te worden op de rapportering van het Verificatiebureau, dat pas sinds begin 2005 over de nodige gegevens beschikt, heeft de Commissie Benchmarking beslist om de vierjaarlijkse rapportering in 2005 uit te voeren samen met de jaarverslaggeving aangaande 2004 (zie deel 1). De volgende vierjaarlijkse rapportering zal, zoals voorzien is in het benchmarkingconvenant, plaatsvinden in 2008.

2.2 OPSTELLING EN UITVOERING VAN DE ENERGIEPLANNEN

Zie Deel 1 Jaarverslag, hoofdstukken 1.3 tot en met 1.6.

Parallel met de uitvoering van het benchmarkingconvenant dienden de in het convenant vastgelegde benchmarkconcepten te worden omgezet in voor het Verificatiebureau en voor de ondernemingen praktisch werkbare instrumenten.

- er diende dan ook rekening te worden gehouden met het spanningsveld tussen enerzijds de tijdslimieten opgelegd door het benchmarkingconvenant en anderzijds de tijd die nodig was om deze instrumenten (Toelichtingen) te ontwikkelen en qua uitvoerbaarheid te testen. Daarnaast diende ook nog bijzondere aandacht uit te gaan naar de groep van VER-vestigingen die tot het benchmarkingconvenant zijn toegetreden. Dit leidde niet alleen naar een hoger aantal toetredingen dan oorspronkelijk was ingeschat, maar tevens diende er voor de allocatie van emissierechten voor de eerste periode vanaf 2005, scherpere deadlines voor belangrijke delen van de energieplannen te worden gerespecteerd.

Het parallel aansturen van de noodzakelijke ontwikkeling- en implementatiefases heeft in het bijzonder van de deelnemende ondernemingen begrip en flexibiliteit gevergd.

Dankzij de constructieve medewerking van alle betrokken partijen en van het Verificatiebureau kan de Commissie Benchmarking als bestuursorgaan rapporteren dat zijn afgerond:

- de benchmarkingstudies;
- de bepalingen van de afstanden tot de respectievelijke wereldtoppen;
- de opstelling van de energieplannen met de bijhorende te nemen maatregelen;
- de monitoring 2004 met betrekking tot de opvolging van de uitvoering van deze energieplannen voor 164 van de 178 vestigingen.

Uit de energieplannen die de bij het benchmarkingconvenant aangesloten vestigingen uit de Vlaamse industrie hebben ingediend (zie Deel 1 hoofdstuk 1.3.0: Het verwachte energieverbruik - Alle bedrijven), blijkt dat deze vestigingen gezamenlijk op energie-efficiëntiegebied al tot de wereldtop behoren. Tevens blijkt dat deze Vlaamse vestigingen zich nog steeds verbeteren. De deelnemende industrie zal naar verwachting in 2012 haar energie-efficiëntie globaal met 8% verbeteren ten opzichte van het jaar 2002. Hiervan zal een vierde worden bereikt tegen eind 2005. Uit een diepere gegevensanalyse blijkt ook dat 30% van de voornoemde besparingen worden gerealiseerd op de benchmarking-convenantvestigingen

die, zoals uit de benchmarkingstudies blijkt, in 2003 reeds op wereldtopniveau waren. Hierdoor zal hun gezamenlijke voorsprong t.o.v. de wereldtop over de periode 2003-2012 quasi onveranderd blijven.

Aldus zal tegen einde 2012 de jaarlijkse globale energiebesparing op basis van de productiecijfers 2002 39,1 PJ of 11 miljoen megawattuur (MWh) bereiken.

Het feit dat de onderzochte vestigingen reeds in 2003 globaal genomen zo goed presteerden, sluit niet uit dat een reeks individuele vestigingen binnen deze groep in het beschouwde jaar slechter presteerden dan het wereldtopniveau. Vermits het benchmarkingconvenant per vestiging wordt aangegaan, hebben deze minder goed presterende vestigingen adequate maatregelen in hun energieplannen opgenomen. Alle vestigingen zijn er eveneens toe gehouden rekening te houden met de evolutie over de periode 2002-2012 van de voor hen relevante wereldtop (zgn. autonome ontwikkeling). Daartoe werden in quasi alle energieplannen gepaste maatregelen voorzien.

Via de aanpak van het benchmarkingconvenant wordt de maatstaf voor energie-efficiëntie van de Vlaamse energie-intensieve industrie in een internationale context geplaatst. Zo blijft er nog ruimte voor een verder duurzame ontwikkeling, innovatie en groei binnen de geglobaliseerde en concurrentiële omgeving die we nu kennen.

Dit is een belangrijke voorwaarde voor het handhaven van de energie-intensieve industriële activiteit als belangrijke niet zomaar vervangbare welvaart- en tewerkstellingsfactor in het Vlaamse Gewest.

Uit de energieplannen kan men afleiden dat nieuwe productieactiviteiten en verdere groei van de convenantvestigingen over de periode 2002-2012 een resulterende toename van het energieverbruik met 11%, hetzij jaarlijks met 1% kunnen tot gevolg hebben. Zonder deze stijging in energie-efficiëntie zou de toename van het energieverbruik echter de helft hoger zijn, dus bijna 19% in de plaats van 11%.

Op basis van de monitoring van de specifieke energieverbruiken 2004 van alle bedrijven samen en van de toetsing hiervan aan de vooruitzichten (zie Deel 1.6 "Monitoring 2004") komt men tot de vaststelling dat 2004, globaal genomen, beantwoordt aan het plan inzake verbetering van de energie-efficiëntie. De energieplannen worden in deze zin globaal genomen alsook per sector behoorlijk uitgevoerd. Individuele afwijkingen op vestigingsniveau kunnen in 2004 nog niet worden beoordeeld.

2.3 DE GEREALISEERDE VERMEDEN CO₂-EMISSIONS TEGENOVER DE DOOR DE PARTIJEN VERWACHTE WAARDEN

Zie het hoofdstuk 1.5 CO₂-emissies en hoofdstuk 1.6 Monitoring 2004 van het Deel 1 jaarverslag 2004. In figuur 21 is de evolutie van de jaarlijkse CO₂-emissie voorgesteld. Hieruit blijkt dat over de periode 2002-2012 de verwachte toename van de jaarlijkse CO₂-emissie ca. 3,26 Mton (+10,3%) zal bedragen. Zonder de maatregelen, zoals voorzien in het benchmarkingconvenant, zou deze toename nog 2,45 Mton (nl. 75%) hoger geworden zijn.

Uit de monitoring 2004 (zie hoofdstuk 1.6) blijkt dat, vergeleken met 2002, er door alle benchmarkingconvenantondernemingen samen, voor 0,51 Mton CO₂ minder uitgestoten werd.

2.4 ONTWIKKELINGEN MET BETREKKING TOT ENERGIE- EN CO₂-BESPARINGSBELEID

2.4.1 Recente ontwikkelingen

In december 1997 keurden de industrielanden het Protocol van Kyoto bij het Klimaatverdrag van de Verenigde Naties (UNFCCC, 1992) goed. Op 16 februari 2005 trad dit protocol in werking. Voor de korf van de belangrijkste broeikasgassen (CO₂, CH₄, N₂O, SF₆, HFK's en PFK's) engageren de 36 deelnemende industrielanden zich tot een vermindering van hun jaarlijkse uitstoot in de periode 2008-2012 met gemiddeld 5% t.o.v. 1990. De EU-15 kreeg een reductiedoelstelling van -8% opgelegd die via de interne lastenverdeling vertaald werd naar een doelstelling van -7,5% voor België. Ontwikkelingslanden kregen geen reductiedoelstellingen opgelegd in dit protocol. De emissies van andere broeikasgassen die tevens bijdragen aan een verdunning van de stratosferische ozonlaag (CFK's, HCFK's), werden al eerder door het Protocol van Montréal (1987) aan banden gelegd, met verregaande beperkingen inzake de productie en het gebruik van ozonafbrekende stoffen.

Het Protocol legt op dat de reducties in de eerste plaats moeten verwezenlijkt worden door interne beleidsmaatregelen. De uitstoot mag ook gedeeltelijk gecompenseerd worden door de bevordering van koolstofopname via bossen of andere landgebruiksactiviteiten. Additioneel hieraan bieden de flexibiliteitsmechanismen een kostenefficiënte manier om de doelstelling te bereiken: via de aankoop van emissierechten van landen met een overschot (internationale emissiehandel) of via de opstart van emissiereducerende projecten in een ander industrieland (gemeenschappelijke tenuitvoerlegging of JI) en/of in een ontwikkelingsland (mechanisme van schone ontwikkeling of CDM).

Bij het Protocol hoort ook een uitgebreid nalevingsregime dat voorziet in juridische procedures voor het geval een industrieland niet aan zijn verplichtingen voldoet.

Op 8 maart 2004 beslechtte het Overlegcomité Federale Regering - Gemeenschaps- en Gewestregeringen de nationale Kyoto lastenverdeling. Het akkoord legt volgende afspraken vast:

1. De gewesten zijn verantwoordelijk voor het neerleggen van de emissierechten onder het Protocol van Kyoto voor een hoeveelheid gelijk aan de broeikasgasemissies op hun grondgebied tijdens de periode 2008 – 2012 opdat België voldoet aan haar verplichtingen onder het Protocol van Kyoto.

De federale overheid zal een reeks bijkomende maatregelen nemen die de broeikasgasemissies reduceren. De inschatting van de emissiereducerende impact per jaar van deze maatregelen tegen de periode 2008-2012 wordt geacht minimaal gelijk te zijn aan 4.800.000 ton CO₂-equivalent. Jaarlijks zullen deze maatregelen geëvalueerd worden op hun effectiviteit tot het bijdragen tot deze reductie.

De reducties ten gevolge van deze federale maatregelen komen de gewesten ten goede.

2. De gewesten zijn verantwoordelijk voor het neerleggen van de emissierechten onder het Protocol van Kyoto. Zij krijgen emissierechten toegewezen op basis van de volgende regels:
 - Waalse Gewest: de emissies van 1990 verminderd met 7,5%, hetzij vandaag geschat op 50,23 mio. ton CO₂-equi.
 - Vlaamse Gewest: de emissies van 1990 verminderd met 5,2%, hetzij vandaag geschat op 83,37 mio. ton CO₂-equi.
 - Brusselse Hoofdstedelijk Gewest: de emissies van 1990 vermeerderd met 3,475%, hetzij vandaag geschat op 4,13 mio. ton CO₂-equi.

Hierdoor worden meer emissierechten aan de gewesten toegekend dan België krijgt onder het Protocol van Kyoto. Om dit tekort te compenseren zal de federale overheid bijkomende emissierechten verwerven. Deze toewijzing staat bepaalde gewesten toe hun emissies te doen stijgen boven de reductiedoelstellingen zoals voorzien voor België onder het Protocol van Kyoto.

3. De mogelijkheid om op eigen grondgebied gebruik te maken van natuurlijke koolstofputten komt de gewesten volledig toe. Hierbij hebben zij echter ook de verantwoordelijkheid van het neerleggen van emissierechten onder het Protocol van Kyoto indien deze natuurlijke koolstofputten netto emissiebronnen blijken te zijn.
4. Er wordt geen voorafname gemaakt op het gebruik van de flexibele mechanismen door de gewesten.

In 2001 werd er op Vlaams niveau een tussentijdse doelstelling vastgelegd, waarbij de totale CO₂-equi-emissies in het jaar 2005 teruggebracht moeten worden op het niveau van het referentiejaar 1990. Om deze vermindering te bereiken, stelt de Vlaamse Regering wel als randvoorwaarde dat de federale overheid voldoende begeleidende maatregelen neemt onder meer op het vlak van energie, transport en fiscaliteit.

In dat kader heeft het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2002 – 2005 (28 februari 2003) als doel de uitstoot van broeikasgassen in 2005 terug te brengen op het niveau van 1990 als eerste aanzet tot het realiseren van de Vlaamse Kyoto-doelstelling. De voortgangsrapporten (5 september 2003 en 11 juni 2004) vormen

een aanvulling en vervolg op het Vlaams Klimaatbeleidsplan omdat ze, in antwoord op de adviezen van SERV, MiNA-raad en Vlaams Parlement, verder de strategische visie achter het plan invullen.

In antwoord op alle uitdagingen besliste de Vlaamse Regering op 1 oktober 2004 tot de opmaak van een Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006 – 2012. Er is voorzien dat de Taskforce Klimaatbeleid, bestaande uit vertegenwoordigers van alle relevante beleidsdomeinen, tegen oktober 2005 een ontwerpplan voorlegt aan de Vlaamse Regering. Het realiseren van de Vlaamse Kyoto-doelstelling zal de leidraad van het tweede Vlaams Klimaatbeleidsplan, dat de volledige Kyoto-periode omvat, vormen.

Met het opstellen van het tweede Vlaams Klimaatbeleidsplan wil de Vlaamse overheid werk maken van een nieuwe aanpak van het Vlaamse Klimaatbeleid door het maatschappelijk middenveld en de diverse doelgroepen nauwer te betrekken bij de vormgeving ervan. Immers, het realiseren van ambitieuze reductiedoelstellingen is enkel mogelijk indien er voldoende maatschappelijk draagvlak voor bestaat. De organisatie van een klimaatconferentie, als overlegproces, moet deze nieuwe aanpak vorm geven.

In de aanloop naar een nieuw Vlaams Klimaatbeleidsplan voor de periode 2006-2012, heeft de Vlaamse minister van Leefmilieu Kris Peeters het initiatief genomen om de Vlaamse Klimaatconferentie te organiseren, een uitgebreid consultatieproces over het Vlaamse klimaatbeleid. Dit consultatieproces startte in juni 2005.

2.4.2 Flexibele mechanismen

Volgens het benchmarkingconvenant, artikel 6 paragraaf 4, kunnen ondernemingen die niet tot de wereldtop behoren in 2008 gebruik maken van de flexibele mechanismen.

“Indien met de in de leden 2 en 3 genoemde maatregelen de wereldtop niet tegen 2008 kan worden bereikt, zal de onderneming alsnog zo snel mogelijk, doch uiterlijk in het jaar 2012, ofwel de wereldtop hebben bereikt, ofwel een andere aanvaardbare benadering hebben gerealiseerd met een gelijkwaardig resultaat op het gebied van energie-efficiëntie. Hierbij kan gedacht worden aan het inzetten van flexibele instrumenten, te weten joint implementation, clean development mechanism en emission trading, nadat de toepassingsmodaliteiten van deze instrumenten in het Vlaamse Gewest zijn vastgelegd”.

Een van de instrumenten die de Vlaams overheid wil benutten in de strijd tegen de broeikasgassen is de inzet van de flexibele mechanismen van het Kyoto-protocol.

Met betrekking tot deze flexibele mechanismen stelt de Vlaamse Regering in haar regeerakkoord '2004-2009' dat in de eerste plaats gebruik zal worden gemaakt van joint implementation (gemeenschappelijke tenuitvoerlegging) en clean development mechanisms (mechanismen van schone ontwikkeling) maar dat de aankoop van emissierechten onder bepaalde voorwaarden niet uitgesloten wordt. De huidige wettelijke basis voor de inzet van deze mechanismen is voorzien in het REG-decreet, goedgekeurd door het Vlaams Parlement op 2 april 2004. Een besluit van de Vlaamse Regering wordt voorbereid door de Vlaamse minister voor Leefmilieu.

Ondertussen werd door de Vlaamse minister van Economie een opdracht uitgeschreven voor de studie van de flexibele mechanismen in het kader van het Protocol van Kyoto. De doelstelling van deze opdracht is het verwerven van de nodige ervaring door de overheid en de bedrijven met de complexe internationale procedures en standaarden voor de projectgebonden mechanismen. Een onderdeel van de opdracht is een marktverkenning voor potentiële JI- en CDM-projecten. Hiertoe werd op 23 september 2004 een oproep gelanceerd naar ondernemingen toe voor het indienen van projectvoorstellen voor JI- en CDM-projecten. De bedoeling is dat de Vlaamse overheid de betreffende ondernemingen advies en begeleiding verleent bij de verschillende stappen in het registratieproces van het project en daartoe het recht heeft de emissiekredieten die uit deze projecten resulteren aan te kopen. Als gevolg van deze oproep werden 11 volwaardige projectvoorstellen ingediend waaruit vier projecten werden geselecteerd. Momenteel wordt onderhandeld over de emissiereductieoptieovereenkomsten.

Op federaal niveau wordt een soortgelijke oproep voorbereid. Door het lanceren van dergelijke oproepen wil de overheid de bedrijfswereld bewustmaken en informeren over het bestaan van deze projectgebonden mechanismen, daar de ondernemingen in het kader van het Europese

emissiehandelssysteem ook deze mechanismen kunnen aanwenden om hun eigen reductiedoelstelling te halen.

Voor een meer efficiënte toepassing van de flexibele mechanismen van het Protocol van Kyoto wordt momenteel een samenwerkingsakkoord tussen de federale en regionale overheden voorbereid. Op deze manier zullen de nodige toepassingsmodaliteiten voor het inzetten van flexibele mechanismen door overheid en ondernemingen vorm krijgen.

De sectororganisaties verwachten dat op basis van artikel 6 paragraaf 4 de toepassingsmodaliteiten voor de instrumenten van de flexibele mechanismen in het Vlaamse gewest tegen 2008 zullen zijn vastgelegd.